

MEGYEI ESÉLYTEREMTÉSI PAKTUM

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

EFOP-1.6.3-17-2017-00015

Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása
a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan – Jász-Nagykun-Szolnok megye

Készítette:

**Jász-Nagykun-Szolnok Megyei
Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.**

2021. augusztus 31.

SZÉCHENYI 2020

Tartalomjegyzék

Elnöki ajánló.....	5
Vezetői Összefoglaló.....	6
I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka ismertetése és általános ismérvek.....	11
1. Az ideális együttműködés jellemzői.....	11
a. Partnerség.....	11
b. Közös érdek.....	12
c. Kezdeményezés.....	12
d. Generálás.....	12
2. A Szolgáltatási Út Térkép tanulságai, következtetései.....	13
a. Kevés aktív együttműködő.....	13
b. A társadalmi felzárkózás gazdasági alapú megközelítése.....	13
c. Az együttműködések elmélyítése.....	14
d. Az együttműködések szélesítése.....	14
II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátása, szakmai inputjai.....	16
1. Fókuszcsoportos interjúk tanulságai és következtetései.....	16
2. Egyéni interjúk tanulságai és következtetései.....	18
3. Jó és rossz gyakorlatok.....	19
a. Rossz gyakorlatok.....	20
b. Jó gyakorlatok.....	21
III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe.....	27
1. Jászapáti járás.....	27
2. Jászberényi járás.....	28
3. Karcagi járás.....	28
4. Kunhegyesi járás.....	29
5. Kunszentmártoni járás.....	29
6. Mezőtúri járás.....	29
7. Szolnoki járás.....	30
8. Tiszafüredi járás.....	30
9. Törökszentmiklósi járás.....	30
IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében.....	32
1. Együttműködési mentorok bevezetése.....	32
2. Szereplők témakörönkénti fókuszcsoportos egyeztetésének rendszeres megszervezése.....	32
3. Témaidegen szereplőkkel való egyeztetések rendszeres szervezése.....	32

4. A sikeres együttműködést segítő digitális tartalmak felkínálása új szervezetek, vagy újonnan együttműködésre lépni kívánó szereplők számára	32
5. Az „Év együttműködése” díj megalapítása és évenkénti megítélése	33
6. A MEP Folyamatos felülvizsgálata, valamint úgynevezett „Támogatói kutatások, felmérések és vizsgálatok” rendszere	33
V. Együttműködések tára	34
1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum Keretmegállapodás	34
1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat	36
2. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal	37
3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat	37
4. Szolnoki Tankerületi Központ	37
5. Jászberényi Tankerületi Központ	38
6. Karcagi Tankerületi Központ	38
7. Szolnoki Szakképzési Centrum	38
8. Karcagi Szakképzési Centrum	39
9. Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete	39
10. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága	40
11. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	40
12. Magyar Máltai Szeretetszolgálat	40
13. Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete	40
14. Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája (Területi iroda Szolnok)	41
2. Kiemelt részfeladatok együttes teljesítéséhez szükséges esélyteremtési megállapodások	42
1. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 1.	43
2. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 2.	44
3. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 3.	45
4. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 4.	46
5. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 5.	47
6. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 1.	48
7. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 2.	50
8. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 1.	51
9. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 2.	52
10. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 3.	53
11. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 4.	54
12. Lakhatás- és családtámogatás	55
13. Lakhatás- és családtámogatás 2.	57
14. Közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében	58
VI. Mellékletek	60

1.	melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez	61
2.	melléklet: Meghívó egy Megyei Felzárkózási Fórum ülésre	64
3.	melléklet: Médiamegjelenések tára	65
4.	melléklet: Szolgáltatási Út Térkép közszolgáltatáshiány térképei	68

Elnöki ajánló

Kedves Olvasó!

A 21. század három legnagyobb globális társadalmi kihívása az egészségvédelem és fejlesztés, a digitális tárgyi és humán infrastruktúra, valamint az együttműködések védelme és fejlesztése. Mindannyiunk számára mindhárom területen kulcskérdés a legsérülékenyebb társadalmi csoportok, a velük foglalkozó szakemberek, szervezeti és intézményi szereplők együttműködése.

A globális kitettségünk kézzel fogható valóságát mutatja meg egyfelől az emberi tevékenység által okozott klímaváltozás, másfelől a világjárvány, amelyre mind globálisan, mind lokálisan válaszokat kell találnunk. Mindeközben pedig nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy ez a kitettség fokozottan érinti a legsérülékenyebb társadalmi csoportok tagjait.

Magyarországon a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia nevesíti az öt legsérülékenyebb társadalmi csoportot: romák-mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők, gyerekek-fiatalok, idősek, nők. Ezen öt társadalmi csoport megsegítését Magyarországon felzárkózáspolitikának nevezzük.

Jelen dokumentum a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, a megyei felzárkózáspolitikai együttműködések fejlesztését célzó, uniós projektje keretében készült el.

Szeretettel ajánlom figyelmükbe a következő oldalakon a Megyei Esélyteremtő Paktum újszerű megközelítéseit, innovatív javaslatait, nyitott szemléletmódját, alulról építkező módszereit, az együttműködések fejlesztésére irányuló konkrét javaslatait, az együttműködések dinamikájának gyakorlatias leírását, a megye kilenc járásának differenciált jellemzését és a feltárt felzárkózási célú jógyakorlatokat!

Az együttműködések téra még korántsem teljes, az út elején járunk. Kérjük és várjuk a megye felzárkózási együttműködéseinek jelenleg formálódó rendszeréhez csatlakozni kívánó további partnerek jelentkezését. Erre bátorítunk mindenkit.

Természetesen, nemcsak a felzárkózáspolitikában közvetlenül érintett szereplőkre számítunk, hanem bármely olyan szervezet jelentkezését is szívesen fogadjuk, akik napi tevékenységükben érzékenységgel vannak a sérülékeny társadalmi csoportok sajátos jellemzőire, igényekre, problémáikra, legyen szó kultúráról, környezetvédelemről, vagy sportról.

Az együttműködések szélesítése és elmélyítése egyaránt közös feladatunk. Ehhez a munkához kívánok mindannyiunk számára jó egészséget és sok lelki erőt!

Kelt: Szolnok, 2021. augusztus 31.

Hubai Imre, elnök
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

Vezetői Összefoglaló

A hazai társadalmi felzárkózáspolitikában a korábbi, elsősorban központosított koordináció, állásfoglalás és iránymutatás helyett az elmúlt egy évtizedben egyre inkább teret nyertek azok a megközelítések, amelyek az alsóbb szinteken kezdeményezték a problémák, megoldandó nehézségek azonosítását és az azokhoz javasolt beavatkozást. Azaz, a 2014 – 2020 közötti időszak immár nemcsak a térség- és vidékfejlesztés témakörében kínálta fel annak a lehetőségét, hogy a régiók, megyék és járások minden korábbinál egyértelműbben fogalmazhassák meg a saját egyéni érdekeik alapján meghatározható céljaikat, hanem **a társadalmi felzárkózásban is teret nyert ez a megközelítés**, és ez a hátrányos helyzetű csoportok számára kínált új lehetőségeket ahhoz, hogy a hozzájuk legközelebb álló aktorok felé hallathassák a hangjukat.

Maga a két célterület (térségfejlesztés és társadalmi felzárkózás) ezért is egyértelműen közelebb került egymáshoz, és egyre többen ismerték fel és képviselték azt a látásmódot, amely szerint térség- és vidékfejlesztés csakis úgy valósulhat meg eredményesen, ha a társadalomban zajló folyamatokat is figyelembe veszi. Azaz: például egy bölcsődefejlesztés vagy iskolabővítés csakis akkor lesz valóban eredményes, ha azokhoz szakképzett bölcsődei gondozók vagy óvodapedagógusok is rendelkezésre állnak, továbbá, ha a támogatni kívánt családok is megértik, elfogadják és élnek is a fejlesztési vívmányokkal. Az infrastruktúra fejlesztése önmagában is érték, mert a megteremtett, illetve fejlesztett művi környezet – kiegészítve a megóvott, védelemmel kezelt természetes környezettel együttesen – alkalmas arra, hogy a korábbiaknál megfelelőbb életteret kínáljon az ott élőknek.

Ugyanakkor az ott élőkől is elvárható, hogy maguk is elkötelezettebbek, összetartóbbak, képzetesebbek, tudatosabbak akarjanak lenni majd a jövőben, mert csakis akkor lehet jobb gazdaságot, jobb környezetet és jobb társadalmat építeni. A két dolog nem létezhet egymás nélkül: jobb életteret csakis olyan emberek képesek teremteni, akik kellően képzettek, összetartóak és cselekvők, de ahhoz, hogy ilyenekké váljanak, ahhoz megfelelő infrastruktúrájú oktatás kell, valamint olyan munkahelyek, közösségi terek és szolgáltatásokat kínálni képes intézmények, amelyek a napi megélhetést, testi és szellemi regenerálódást, a fizikai és mentálhigiénés egészség megőrzését is kínálni, biztosítani tudják. Mindezek mellett a motiválást segítheti, ha el tudjuk érni, hogy elismerést kapjanak a roma és hátrányos közösség esetében az életmódjuk azon elemei, amelyek egyértelmű értéket képviselnek, amelyek értéktöbbletet adnak hozzá az társadalom egészének működéséhez, az életmódjuk mely elemei jelentenek erőforrást a társadalom egésze számára, esetleg követendő példát a többségi társadalom tagjai számára. A hagyományos roma életmód, életvilág, kultúra több eleme jelent értéket a társadalom egésze számára. Ezek elismerése mentén is lehetséges a motiváció fokozása és fenntartása a társadalmi együttműködésre. Ezen értékelemek támogatása is kiemelt feladat a jövőben.

Az *EFOP-1.6.3-17-2017-00015* kódszámú *Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan – Jász-Nagykun-Szolnok megye* című projekt létrejöttét is az a fő gondolat segítette elő, hogy az majd az eredményes társadalmi felzárkózáshoz az **alsóbb szinteken kínáljon egyeztetési és együttműködési lehetőségeket**. A pályázati felhívásba bevont 18 önálló projekt ebből adódóan lett a megyei önkormányzatok koordinálásával megvalósuló, a megyei, járási és helyi szintű nehézségekre válaszokat adni kívánó fejlesztési kezdeményezés.

Azaz, abban kívánt segítséget nyújtani elsősorban maga a pályázati felhívás, **hogy a társadalmi felzárkózásban érintett helyi, járási és megyei aktorok a korábbiaknál szélesebb körben, mélyebben és eredményesebben működjenek együtt egymással** ahhoz, hogy az általuk képviselt, illetve, a pályázati felhívás által kiemelten kezelt, és a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában nevesített célcsoportok nehézségeire jó megoldások, hosszú távon is fenntartható eredményeket kínáló együttműködések jöjjenek létre a megyékben. A megyei szinten koordinált együttműködések az eredeti elképzelések szerint az origóját jelenthetik az eredményes társadalmi felzárkózásnak.

Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy **a különböző stakeholderok együttműködése jó eséllyel növeli egy-egy sérülékeny csoport felzárkózási esélyeit** az általuk együttesen megvalósítható, egyre jobb minőségben kidolgozott és megvalósuló szakmai programok révén. Ugyanakkor az is igaz, hogy miközben soha korábban nem látott együttműködés figyelhető meg az idősek, a fogyatékkal élők, vagy a roma és mélyszegénységben élők segítése érdekében, aközben folyamatosan születnek olyan egyedi megoldások is, amelyekről az elindulásukat követően egészen sokáig nem is nagyon lesz tudomásuk a szakpolitika alakításáért felelős járási vagy megyei szakembereknek. Ez viszont azzal jár, hogy így ezek az innovációk, új ötletek kisebb hatáskörrel tudnak csak segíteni, és akkor is elsősorban a helyi szintű közösségekben. **Ezek az úgynevezett „rejtett jó gyakorlatok” mindenképpen megérdemlik, hogy szélesebb figyelem kísérje őket,** illetve az egyes innovációk sok más településen is segítséget tudnának nyújtani, ha azokon is megjelenhetnének és ott multiplikálhatók lennének.

Az országos pályázati felhívás minden megyében egyértelmű célnak tekintette, hogy a projektidőszak végére:

- a meglévő megyei együttműködések megerősítése,
- a még csak formálódókat biztossá tegye,
- miközben számos új közreműködést, együttműködést is szeretett volna létrehozni,
- illetve a legfontosabb szakmai megoldásokat a lehető legszélesebb körben szeretne volna megismertetni.

A Megyei Esélyteremtési Paktum a pályázati felhívás egyik legfontosabb kimeneti elemeként került meghatározásra: a 36 hónapos projektidőszak végére keretbe kívánja foglalni, hogy hogyan lenne a leginkább kíváncsi együttműködniük a különböző partnereknek és a társadalmi felzárkózásban érintett szereplőknek egy adott megyében, és hogy milyen jó programok, jó kezdeményezések, jó gyakorlatok megerősítését, továbbvitelét kellene együttesen segíteniük a jövőben.

Sajnálatos kötelességünk megemlíteni, hogy a szakmai munkát a pandémia során – ahogyan az ország egészében – számos nehézség hátráltatta, és túl azon, hogy a Covid 19–koronavírus járvány egy időre fel is függesztette a projekt megvalósítását, sajnos valós veszteséget is okozott: Molnárné Hermann Zsófiát, a sikeres megvalósításért a projekt kezdetétől fogva mindent elkövető szakmai munkatársunkat 2021 tavaszán elragadta a betegség. A projekt szakmai sikeressége nem lenne értelmezhető az általa előkészített és megvalósított feladatok nélkül, ezért kiemelt köszönettel tartozik neki minden projektmegvalósító munkatárs és bevont aktor.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyében megvalósuló EFOP 1.6.3-as projekt teljesítése során több önálló szakaszt is meg kell, hogy különböztessünk egymástól. Ezek egy-egy időszakban egymással legalább részben párhuzamosan valósultak meg, illetve folyamatosan kiegészítették egymást, több elem is a másokra épült. Létrejöttük, megvalósulásuk időbelisége alapján a következő szakaszok és elemek különíthetők el:

1. A **Megyei Felzárkózási Fórum** (MFF) egy olyan szakmapolitikai testület, amelybe a pályázati felhívás elvárásai mentén volt szükséges szakmai és képviselői szereplőket kiválasztani és felkérni közvetlenül a projekt indulásakor. A fórumra egyfajta szakmai koordináló és döntéshozói testületként kellett erre a csoportra tekinteni, amelynek tagjai rendszeresen találkoznak egymással, és amelynek jóváhagyása szükséges ahhoz, hogy a projekt egyes elemei elnyerjék végső formájukat.
2. **Szolgáltatási Út Térkép** (SZÚT) címmel elkészült egy szakmai tanulmány, amely a társadalmi felzárkózás szempontjából fontos szolgáltatási hiányokat mérte fel járási szinten és az összes település vonatkozásában. Ez a tanulmány a korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek), valamint a hely és térségi aktorokkal folytatott egyeztetések alapján készült el, és kellő részletességgel ad számot arról, hogy az egyes községek és városok milyen fejlesztésekre szorulnak a jövőben ahhoz, hogy a társadalmi felzárkózás a korábbiaknál eredményesebb lehessen.
3. A **Közösségi Együttműködést Erősítő Rendezvények** (KEER) olyan találkozási alkalmak, amelyek lehetőséget adtak arra, hogy az egyes aktorok helyi szinteken rendszeres időközönként találkozhassanak a különböző célcsoportok tagjaival, hogy ezzel is erősítsék a helyi és térségi szintű együttműködéseket a helyben élők körében is. Célja, hogy civil szervezetek, hivatalos szereplők és magánszemélyek közösen vállaljanak feladatokat a jövőben, és megerősítse, fejlessze az egészen alsó szintekről érkező kezdeményezéseket, együttműködéseket.
4. A **Munkacsoport ülések** (MCS) néven olyan szakmai találkozások voltak, ahol a projektbe bevont célcsoportok érdekeit képviselő szereplők és a különböző aktorok a különböző célcsoporti témakörök mentén saját szakmai javaslatokat, saját felvetéseket vitattak meg és dolgoztak ki. Ez a találkozási és együttműködési lehetőség azt kínálta fel, hogy egészen a részletekbe menőig tudjanak érdemben bevont szereplők egyeztetni és együttműködéseket generálni.
5. A **Megyei Esélyteremtési Paktum** (MEP) egy olyan összefoglaló, illetve iránymutatással ellátott összegző dokumentum, amely a fenti szakmai produktumok alapján a pályázati felhívásban megfogalmazott megyei szintű együttműködések megerősítését együttműködési megállapodásokkal érdemben segíti. A MEP célja egyfajta sorvezetőként, hogy az abban foglaltak alapján a megyei társadalmi felzárkózási folyamatok minden korábbinál szélesebb körben és eredményesebben valósulhassanak meg a jövőben, kiemelt célnak tekintve azt is, hogy egyes helyi jó gyakorlatok megyei szinten is megjelenjenek és eredményesek legyenek. A MEP létrejöttéhez a fentiekben ismertetett projektelemek mellett forrást jelentettek azok az egyéni és csoportos interjúk, amelyeket a megyei közgyűlési hivatal és a megyei területfejlesztési ügynökség munkatársai valósítottak meg a Diversitas Központ munkatársaival együttesen.

6. **Tanulmány a Lokális Horizontális Felzárkózási Szempontokról (LHFSZ).** A fenti szakmai tartalmakat egészítette ki a projektfolyamat utolsó fázisában elkészült szakmai anyag Baginé Gavaldik Livia (szakértő, Jászládányi Család és Gyermekvédelmi Központ) vezetésével

Az alábbiakban a Megyei Esélyteremtési Paktum érdemi szakmai tartalma és három különálló része kerül ismertetésre:

I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka

Az I. rész magának a szakmai munkának az ismertetése, amelyben ismertetjük az alkalmazott vizsgálati módszertant és a várható eredményeket, valamint a szakmai szereplők közötti együttműködések jellemzőit a megyei társadalmi felzárkózás dimenzióján belül 2021 augusztusában. Egyes jó és rossz gyakorlatok is bemutatásra kerülnek – utóbbiak beazonosítás nélkül – kimondottan azzal a céllal, hogy az egyes együttműködő partnerek a jövőben minden kövessenek el azért, hogy a követni érdemes kezdeményezések széles körben megismerhetők legyenek, és a korábbi rossz döntések vagy rossz tervezés és megvalósítás során megtapasztalt hibák pedig lehetőség szerint ne forduljanak elő a jövőben. A fejezet az ideális együttműködés jellemzőit éppúgy összegyűjti, mint a Szolgáltatási Út Térképből levonható tanulságokat.

II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátásai, szakmai inputjai

A MEP elkészítésének fontos eleme volt az, hogy az egyes szereplők véleményét, meglátásait megismerhessük arról, hogy ők miként vélekednek a szükséges szakmai együttműködésekről és az azokba bevonható további szereplőkről. Ehhez a fókuszcsoporthoz és egyéni mélyinterjúk kínáltak rengeteg inputot, amelyeket a II. részben összegzünk, és összegyűjtöttük a megyei felzárkózási jó és rossz gyakorlatokat is.

III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe

A III. fejezetben egy olyan indexálást ismertetünk, amely képet ad arról, hogy az adott térségekben mennyire szükséges a jó és eredményes együttműködés az egyes felek között, illetve, hogy az egyes benyomások, szakmai inputok alapján ehhez milyen hajlandóság volt felfedezhető az egyes járások szereplői között általánosan, azaz anélkül, hogy közülük bármelyik is nevesítve, és ezáltal minősítve legyen. Ugyanakkor fontos, hogy legyen egy kezdeti, a mostani állapotot jellemző értékadás, amely a következő időkben a fejleszthető és sikeressé tehető együttműködések révén biztosan magasabb is lehet majd.

IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében

A IV. fejezetben a sikeres szakma együttműködések előmozdítására tett új, egyértelmű és konkrét javaslatokat fogalmazunk meg, többek között pl. az együttműködési mentorok

intézményének bevezetését, a témakörönkénti fókuszcsoporthoz létrehozását, a digitális együttműködést, vagy az Év együttműködése díj megalapítását.

V. Együttműködések Tára

A V. rész gyakorlatilag a Megyei Esélyteremtési Paktum (MEP) legfontosabb része, benne azokkal az együttműködési megállapodásokkal, amelyekben az egyes szereplők általánosnak és konkrét vállalásokat tesznek. A megállapodások javasolt biankó megállapodások lesznek mindaddig, amíg a Megyei Felzárkózási Fórum el nem fogadja azokat, illetve az azokba felkérni kívánt szereplők bele nem egyeznek abba, hogy részesei lesznek annak.

VI. Mellékletek

A VI. rész azoknak a formanyomtatványoknak, kérdőíveknek, médiamegjelenéseknek, közszolgáltatási hiánytérképeknek és egyéb tapasztalásoknak a gyűjteménye, amelyek segítették a MEP elkészültét.

I. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei társadalmi felzárkózás előmozdításához szükséges szakmai előkészítői munka ismertetése és általános ismérvek

E fejezet a következők összefoglalója a társadalmi felzárkózás témakörében:

- az ideális együttműködés szakmai és formai keretei,
- a szükséges együttműködésekhez elvárható feltételek feltérképezésének módja,
- jó és rossz gyakorlatok,
- az együttműködések jellemzői.

Az együttműködések kétféle szempontból vizsgáltunk, melyek mentén járasonként meghatároztuk az **együttműködések fontossági és hajlandósági indexét**. Az előbbi mutató a Szolgáltatási Térkép megállapításait is alapul véve arra mutat rá, hogy mennyire szükséges az adott térségben az, hogy eredményes együttműködések jöjjenek létre, míg az utóbbi mutató az elmúlt időszak során az egyes szereplők összértékben meghatározható együttműködési nyitottságát, hajlandóságát, aktivitását jellemzi.

Egyik mutató meghatározása sem történhet teljesen objektív módon, értékük mégis komoly jelzésértékkel bír, hogy a jövőben mennyire lesz kulcsfontosságú, hogy az egyes szereplők a korábbiaknál többet, jobban és esetleg másképpen is vállaljanak az együttműködések terén.

1. Az ideális együttműködés jellemzői

a. Partnerség

Amikor a társadalmi felzárkózás kapcsán szóba kerül az *együttműködés*, akkor jobb-rosszabb közös feladatvégzést szoktunk általában magunk előtt állni, amelyben egyes szereplők azért dolgoznak együtt más szereplővel vagy szereplőkkel, mert azt remélik, hogy közösen képesek lehetnek jobban és eredményesebben teljesíteni olyan célokat, amelyek elméletben mindannyiuk számára közös célokat jelentenek. Lehetséges, hogy vannak, akik szerint a partnerség kifejezés egyfajta eufemizmus ebben az esetben, mi magunk viszont úgy véljük, hogy meg kell adni a közös munka során az együttműködő felek mindegyikének a szükséges tiszteletet, és ehhez a partnerségnek a lehető legtöbbször és legegységesebben kell felbukkannia a különböző kommunikációkban. Többféle méretű, illetve nem azonos erőforrásokkal, társadalmi és politikai elismertséggel, illetve mindezek folyományaként nem ugyanolyan befolyással bíró szereplők közös munkájában el kell kerülni azt, hogy a „kisebbség” tartsanak a „nagybaktól”, és ezért ne merjenek ugyanolyan mértékben a részesei lenni a különböző feladatoknak, mint azok, akik talán könnyebben érnek el eredményeket az előzőekben felsorolt jellemzőik okán. Azaz, **a partnerségnek mentesnek kell lennie attól, hogy abban bármilyen alá- vagy fölérendeltségi viszony, illetve annak akár csak az árnya is megjelenjen.**

b. Közös érdek

Nagyon szükséges továbbá az is, hogy a szervezetek egyéni érdekei találkozzanak a szervezetek közös érdekeivel, amelyekkel az általuk segíteni kívánt célcsoportok tagjait lehetnek képesek támogatni. Azaz, el kell érni, hogy mindenképpen szülessenek olyan közös érdekek, amelyek alá behelyezhetők lehetnek majd az egyes szervezetek érdekei. Ha ez megteremthető, akkor azzal minden aktor könnyen tud azonosulni, és megteremthető lesz az az elégedettség, amely hosszútávon szavatolhatja a sikeres közös munkát. A magasabb szintre helyezett közös érdeket viszont fontos lenne, hogy **együttesen határozzák a felek**, akár azokban az esetekben is, amikor az elérendő magasabb rendű cél érdekében az egyik aktor dominánsabbnak, meghatározóbbnak tűnik, mint a másik, vagy a többiek – de ezeket lehet kezelni, ezekre fel lehet készülni.

c. Kezdeményezés

Tanácsos kijelölni az együttműködésekben egy úgynevezett **zászlóshajó szereplő** is, aki húzza, viszi magával a többieket. Ilyen esetekben viszont arra is figyelni kell, hogy a prioritásként kezelt közös célt úgy kell meghatározni, hogy minden stakeholder megtalálja azt, hogy ahhoz ő mivel tud hozzájárulni, és hogy milyen olyan saját egyéni érdeke van (vagy lenne megteremthető), amely abból szintén érvényre juthat. Amennyiben ez nem történik meg, akkor következik be, hogy egyes aktorok idegennek érzik magukat az olyan létező partnerségi viszonyokban, amelyekre önszántukból jelentkeztek ők maguk is, de üres maradt a felelősségük, a hozzáadható értékük és a remélt saját érdekeiknek a dimenziója. Ez azért nagyon veszélyes, mert az ilyen együttműködés-idegen aktorok névleg részei a közös munkának, és akár számításának is rájuk a többiek, de ha a gyakorlatban ez nem érvényesül, akkor azzal ők maguk nemhogy segítik, de egyenesen **gyengítik a sikeres kooperációt** a különböző szereplők között.

d. Generálás

Mindezek mellett, ha az ideális együttműködést próbáljuk meghatározni, beszélni kell arról a helyzetről is, amelyben gyakorlatilag nincsenek meg azok a további szereplők, akik kellenének ahhoz, hogy valódi együttműködések jöjjenek létre, vagy nincsenek elegendő. Ezek az úgynevezett **partnerség-sivár helyzetek**, amelyekben azért, hogy eredmények legyenek elérhetők, gyakorlatilag meg kell teremteni a hiányzó partnereket. Ehhez egyrészt sokak szemléletmódját meg kell változtatni, illetve el kell oda jutni, hogy egyes területeken megjelenjenek azok, akik partnerként, együttműködőként lennének majd a jövőben azonosíthatók. Konkrét példaként említve szóba kell, hogy hozzuk azt a jelenséget, hogy a fogyatékossgal élő személyek problémáira a többségi társadalom szinte teljes része úgy tekint, hogy azoknak a megoldására ebből a célcsoportból kerüljenek ki elsősorban az aktorok, miközben, ha több szereplő lenne akár a nem fogyatékossgal élő személyek közösségéből is, akkor több és jobb eredmény elérésére nyílna esély. Ugyanígy felvetendő, hogy ha a roma nők jogaival nem kíván senki foglalkozni, akkor nagyon nehéz lesz olyan fejlesztéseket megvalósítani, amely ezen a területen belül kíván eredményeket felmutatni, hiszen gyakorlatilag nincsenek olyan szereplők – vagy nem elegendő számban – akik egymással együttműködve eredményesek lehetnének. Ez utóbbi témakör egyértelműen súlyos nehézségekkel kísért Jász-Nagykun-Szolnok megyében, de a roma nők közösségén belül nem

várható el, hogy önmagukat önerőből megszervezve létrehozzanak érdekérvényesítésre, szakmai feladatokra alkalmas szervezeteket, ezekben külső segítséget kell adni a számukra.

Egyfajta szakmai megállapításnak kell tekinteni azt, hogy együttműködő partnerek „megteremtésére” három esetben van szükség:

- abban az esetben, ha egyáltalán nincsenek olyanok, akikkel együtt lehetne működni,
- akkor, amikor vannak ugyan, de nem elegendő számban,
- illetve olyankor, amikor csak papíron léteznek, de a gyakorlatban nem képesek hozzáadott értéket kínálni a szükséges közös szakmai munkához.

2. A Szolgáltatási Út Térkép tanulságai, következtetései

a. Kevés aktív együttműködő

A 2020 tavaszán elkészült megyei Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) legfőbb tanulságai alapján sajnos ki kell mondani, hogy az elmúlt évek során **a valódi, eredményes partnerséghez szükséges szereplők száma csökkent**. Pontosabban azon aktorok száma csökkent, akik valóban számításba vehetők lennének ahhoz, hogy az együttműködésük révén eredményes társadalmi felzárkózási folyamatok menjenek végbe.

A SZÚT leginkább azokat a közszolgáltatás-hiányokat mérte fel, amelyekhez pótolni szükséges a hiányzó szakembereket, valamint a szakmai tudást elsősorban a humán típusú fejlesztésekhez. Ha ezek a szereplők eleve elfogytak az elmúlt évek során, vagy olyan mértékben csökkent a számuk, hogy nem tudja érdemben szolgálni a társadalmi felzárkózást, akkor meg kell tenni azt a megállapítást, hogy 2021 augusztusában mindenképpen fejleszteni, növelni szükséges azoknak a szereplőknek a számát, akik a szükséges partnerségekbe lennének vonhatók. Azaz, a most rendelkezésre álló bevonható szereplők száma nem elégséges ahhoz, hogy eredményes társadalmi felzárkózás mehessen végbe.

b. A társadalmi felzárkózás gazdasági alapú megközelítése

Szükséges egy újabb nagyon fontos megállapítást tenni, amelyre részben már a SZÚT megállapításai is vonatkoztak: A sikeresnek tekinthető társadalmi felzárkózásnak **elsősorban gazdasági alapúnak kell lennie**, és a lehető legszélesebb körben lenne szükséges megtalálni azokat a piaci szereplőket, akik szintén bevonhatók a legfontosabb feladatokba, leginkább azért, mert az elmúlt évek bebizonyították, hogy ez az ő érdekük is immár.

Ez az a terület, amelyen belül Jász-Nagykun-Szolnok megyében azonnal szükséges lenne azon szereplők együttműködését előmozdítani, amelyek valódi formálói lehetnek az oktatásnak (azon belül is kiemelten a közoktatásnak és a szakképzésnek), a munkaerőpiaci folyamatoknak, a kisvállalkozásfejlesztési törekvéseknek, valamint a nők, nyugdíj előtt álló idősök a megváltozott munkaképességűek, valamint a fogyatékkal élő személyek munkavállalási esélyeit növelni képes kezdeményezéseknek. A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás az a típusú előre lépési keretrendszer, **amely gyakorlatilag önmagában is képes lehet a sikeres előrehaladásra**, hiszen a piaci alapú elvárásokra adható jó válaszok ugyan könnyebben érvényesíthetők az állami, térségi döntéshozói rendszerek támogatásával, de nem feltételük

mindenáron. Itt leginkább az alábbi szereplők megjelenése és összehangolt közös feladatvállalása lenne indokolt:

- TEF – Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság, Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság
- Jászberényi, Szolnoki és Karcagi Tankerületi Központ
- Szolnoki és Karcagi Szakképzési Centrum
- Egyházi fenntartású szakképző intézmények
- Képzőcégek és képzőközpontok
- Kormányhivatalok
- Munkavállalói érdekképviselések
- Munkaadói Szövetségek, formális együttműködések
- Jász-nagykun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

c. Az együttműködések elmélyítése

A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás dimenzióján túl viszont azt is látni, hogy a SZÚT élesen rámutatott arra, hogy az alapszolgáltatások (közfeladatok) ellátásának a biztosítása viszont csakis úgy lehet teljes, illetve eleve csakis akkor lehetséges a fejlesztése, ha abban az állami és térségi döntéshozói rendszerek aktív szerepet és **minden korábbinál kiemelkedőbb együttműködést vállalnak**. Itt leginkább az oktatási, egészségügyi és szociális területeken lenne szükséges az együttműködések révén eredményeket felmutatni, és ezekhez elsősorban az alábbi szereplők megegyezése és együttműködése lenne szükséges:

- Települési önkormányzatok
- Nemzetiségi önkormányzatok
- Család- és gyermekvédelmi szolgálatok
- Védőnői Szakszolgálatok
- Kórházi és járóbeteg-ellátást biztosító szereplők
- Háziiorvosi szolgáltatásokat kínáló aktorok
- Tankerületek
- Közösségi közlekedési szolgáltatásokat kínáló szereplők

d. Az együttműködések szélesítése

Új dimenzióként a partnerségi viszonyokba a klasszikus ágazati szereplők, és a fentiekben említett gazdasági aktorok mellett **meg kellene próbálni bevonni a sport és a kultúra érdemi képviselőit is megyei szinteken**, akikkel kiegészítve valóban egy széles körű együttműködői kör lenne megteremthető. Az alábbi szereplők bevonása indokolt:

- Megyei sportszövetségek
- Önálló sportegyesületek
- Közművelődési intézmények – az ő érdemi bevonásukra javaslatunk szerint megyei szinten 2022 tavaszán kerülne sor, azt követően, hogy egy javasolt 2021 év végi felmérés képed adhat arról, hogy milyen formában tudnának az MEP-ben szereplő megállapodásokhoz csatlakozni, vagy teljesen új típusú együttműködések javasolni. Ebben a dimenzióban elsősorban könyvtárak, települési önkormányzatok által működtetett közösségi házak, vagy éppen olyan önálló jogi személyiségnek jelenhetnek majd meg, amelyek érdemi formálói, alakítói a kultúrának, közművelődésnek, és a

kisebb színjátszó körök ugyanúgy megjelenhetnek itt, mint a népi kultúrát akár évtizedek óta sikeresen megélő és bemutató együttesek, egyesületek, közösségi rendezvényszervezők.

A fenti önálló dimenziók alkalmasak arra, hogy a társadalmi felzárkózáshoz szükséges folyamatokhoz az azokban lévő szereplők együttműködése révén megfelelő kereteket biztosítson – ezen szereplők lesznek a MEP együttműködésre javasolt tagjai az Együttműködések tára elnevezésű fejezetben is. Az önálló együttműködési dimenziók értelmezése természetesen még újszerűnek tűnhet, szakmailag viszont indokolt az a fajta megkülönböztetés, amely alapján a legtöbb szereplő meg tudja találni azt, hogy milyen területen, milyen témakörökben és hogyan tudna másokkal együttműködni. Ez a különbségtétel arra is alkalmas, hogy a felelősséget is különbözőképpen értelmezzék az egyes aktorok, és könnyen tudják az magukra vonatkoztatni. Az alábbi táblázat a járások szintjén is értelmezi a felmérés során szerzett tapasztalatokat területi és a fenti témakörönkénti bontás alapján.

Vitathatatlan, hogy a Szolgáltatási Út Térkép alapján az együttműködési dimenziók más-más mértékben lehetnek fontos az egyes járásokban. Az indexálás 1-től 5-ig terjedő skálán:

- az 1-es érték jelentése: „a legkevésbé indokolt”,
- az 5-ös érték jelentése: „a leginkább indokolt”

Járás	Gazdasági alapú társadalmi felzárkózáshoz szükséges együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója	Alapszolgáltatásokhoz, közfeladatellátáshoz szükséges együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója	Sportban és közművelődésben megteremthető együttműködések fejlesztésének fontossági mutatója
Jászapáti járás	5	5	3
Jászberényi járás	4	4	4
Karcagi járás	5	4	4
Kunhegyesi járás	5	5	3
Kunszentmártoni járás	5	4	3
Mezőtúri járás	4	4	4
Szolnoki járás	5	3	5
Tiszafüredi járás	4	4	4
Törökszentmiklósi járás	5	4	4

Az újszerű, hármas felosztás alkalmas lehet arra, hogy elősegítse olyan szereplők bevonását, amelyek korábban nem látták egyértelműen át azt, hogy ők maguk milyen formában lennének képesek másokkal együttműködve segíteni a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi felzárkózását. Reméljük, hogy ez a szemléletmód meg tud erősödni a jövőben és egyre többen tudják előmozdítani azt, hogy pl. egy sportegyesület is részese legyen ezeknek a feladatoknak. Az Együttműködések tára elnevezésű fejezetben konkrét javaslatok is szerepelnek ezzel kapcsolatosan.

II. A társadalmi felzárkózásban érintett aktorok meglátása, szakmai inputjai

1. Fókuszcsoportos interjúk tanulságai és következtetései

A szokásos csoportdinamikák tapasztalatai alapján fontos megállapítani azt, hogy csoportosan megkérdezve, illetve más aktorokkal egyszerre, együttesen motiválva sok szereplő vállalja fel bátran, hogy nyitott és elkötelezett szinte bármilyen együttműködésre, sőt, sokkal lelkesebbnek is érzi (illetve mutatja) magát, mint általában az jellemző lehetne rájuk. Ennek a jelenségnek a háttérében leginkább az áll, hogy ilyen helyzetekben a másik aktorok által felmutatott képességek, tulajdonságok és tapasztalatok (amelyek sok esetben ideálisnak tetsző fényben vannak feltüntetve) lelkesedést és biztatást adnak másoknak. Abból adódóan, hogy a szervezetek is emberekből, individuumokból állnak, a szubjektív reakciók ilyenkor nehezen szoríthatók háttérbe, azaz emberek látnak embereket (illetve emberek csoportja által képviselt szervezeteket), amire pedig sokszor valóban túlságosan is meglehetősen bizalommal reagálhatnak sokan, illetve sokak számára fontos, hogy önmagukat, illetve az általuk képviselt szervezetet a lehető legjobb oldaláról mutassák meg. Ez pedig egyfajta öngerjesztő folyamatként oda vezethet, hogy mindenki egy kicsit szebbnek, jobbnak, sikeresebbnek próbálja bemutatni és láttatni magát, illetve a szervezetét, amitől a többiekben az átlagosnál is több bizakodás ébredhet arra vonatkozóan, hogy érdemes megpróbálni a közös munkát.

Ez meglehetősen egyértelműen jellemzi a fókuszcsoportos interjúk többségét ugyanúgy, mint azokat a szakmai konferenciákat, amelyeknek a végén a résztvevők megpróbálnak a jövőre nézve közös vállalásokat tenni. Ebben sincsen semmi meglepő, a szakmai egyeztetések végén a résztvevők szeretnék úgy érezni, hogy a munkájuk általában véve értékes, az egyeztetésen felmutatott szakmai teljesítményük pedig alkalmas arra, hogy azt mások értékeljék, és azt valamilyen későbbi közös együttműködésben fel is kínálhassák. Mindez azért is fontos, hogy szóba kerüljön, mert a csoportokban lezajlott egyeztetéseken túl az egyéni megbeszéléseken elhangzó vélemények már sokkal kevesebb bizalomról és lelkesedésről szólnak más szereplők irányába. Ennek természetesen számos oka lehet: szakmai féltékenység ugyanúgy, mint korábban megélt rossz tapasztalat, vagy csak rossz híre egy-egy szereplőnek, amely szintén lehet indokolt, vagy éppen mesterségesen gerjesztett.

A MEP elkészítésének fontos eleme volt az, hogy az egyes szereplők véleményét, meglátásait megismerhessük arról, hogy ők miként vélekednek a szükséges szakmai együttműködésekről és az azokba bevonható további szereplőkről. Az első, 7 csoport részvételével megtartott Fókuszcsoportos Interjúk (időpont és helyszín: 2021. augusztus 9, Szolnok) során az alábbi fontos megállapítások születtek:

1. A szakmai együttműködések szükségesek, de fontos lenne, hogy ne általános célok, hanem egyre speciálisabb, egyre részletesebben meghatározott célokat akarjanak elérni az egyes szereplők;
2. Nagy szükség lenne az együttműködések belső minőségbiztosítására, ami azt jelenti, hogy az együttműködésekben résztvevő szereplőket folyamatosan és ugyanolyan mértékben lenne szükséges alkalmassá tenni a közös munkára;

3. Kiemelt fontossága lenne annak, hogy minden egyes együttműködés úgy épüljön fel, úgy kerüljön meghatározásra, hogy a szereplők mindegyike tisztában van azzal, hogy mekkora értéket képes a közösbe beletenni, és hogy milyen mértékű felelősséget várhatnak el tőle majd a továbbiakban;
4. Fontos a kitűzött célhoz igazítani a partnerségbe bevonható szereplők számát. Ha ez alacsonyabb vagy magasabb, mint az indokolt lenne, akkor a partnerség nem tud ideális és eredményes lenni;
5. Kudarok esetén, vagy nehézkes szakmai előrehaladáskor egyértelműen megromlanak az együttműködés esélyei, illetve előfordulhat, hogy egyfajta mediációra is szükség lehet az egyes felek között. Ennek ma még nincsen kiforrott szakmai gyakorlata Magyarországon, de a jövőben ez akár indokolt is lehet majd.
6. El kell kerülni azt, hogy amikor egy sikeres együttműködés eredményei megjelennek a nyilvánosságban, akkor az együttműködés bármelyik szereplője is háttérbe szoruljon, hiszen ezzel úgy érezheti, a beletett erőfeszítéseit követően érdemtelenül kimarad a nyilvánosság előtti szakmai elismertségből.

Mindezek a megállapítások arra utalnak, hogy elméletben mindenki nyitott az együttműködésre és nyilvánosság előtt is örömmel vállalják fel, hogy ilyenek részesei akarnak lenni. Ugyanakkor vannak egészséges félelmek, amelyek viszont lehetséges, hogy túlságosan is óvatossá tesznek egyes szereplőket. A belső szervezetfejlesztések során is alkalmazott konstruktív belső presszió eredményes feladatvégzést kínálhat, és ennek a megközelítésnek lehet relevanciája a különböző szereplők sikeres együttműködésében is. Azaz, **mesterségesen (értsd: kis rásegítéssel) is fenntartható egy olyan állapot, amelyben az együttműködések fontossága megkérdőjelezhetetlenné tehető**, sőt, maguk a résztvevő aktorok is úgy ítélik meg, hogy a lehető legjobb teljesítményt kell nyújtaniuk, ugyanakkor lehetséges, hogy szükség lenne egyfajta folyamatos külső nyomásra, elvárások folyamatos megfogalmazására is, ami pedig egyenletes jó teljesítményre sarkallhatja őket. Gyakorlatilag meg kellene teremteni az **együttműködés-mentorok, vagy együttműködés-revizorok tisztségét**, akik olyan személyek lennének, akik segítik az együttműködésre lépett szereplőket abban, hogy megtartsák az elköteleződésüket, és folyamatosan jól akarjanak teljesíteni. Sportból származó példát hozva olyan személyi edzőkre lenne szükség, akik nem engedik lankadni az együttműködésekben a jó szakmai teljesítményt egyik résztvevő esetében sem.

Konkrét javaslat, hogy a jövőben szükséges megteremteni annak a feltételeit, ilyen típusú szakmai támogatást akár maga a területfejlesztési ügynökség, vagy akár a megyei önkormányzat hivatala képes legyen biztosítani az együttműködő szereplők számára. Ha lesz a pályázati felhívásnak egy újabb fordulója és a projekt-tevékenységek folytatódhatnak, akkor lehetséges, hogy érdemes lenne valóban előmozdítani ilyen szakmai támogatás biztosítását, illetve keresni annak a lehetőségét, hogy egyes megyei szinteken meghatározott projekteknél (pl. TOP PLUSZ-típusú projektek esetén) akár bele is építeni a tervezett fejlesztés megvalósítási keretrendszerébe ilyen formában azt a szakmai garanciát, amellyel az együttműködések hosszan és magas minőségben lennének fenntarthatók.

A Fókuszcsoporthoz tartozó interjúkban a résztvevők többsége lelkesen és aktívan vett részt, és hiánypótló volt az azonos témakörökben dolgozók számára – hiába dolgoznak ugyanazon a területen és ugyanabban a megyében –, mert esetleg csak most találkoztak először, vagy hosszú

idő után újra. Ez azt jelenti, hogy indokoltnak tűnik további fókuszcsoporthoz tartozó interjúk megszervezése majd a továbbiakban is.

Az előzőek egyfajta ellenpólusaként a fókuszcsoporthoz tartozó interjúk tanulsága volt az is, hogy számos szereplő csak a saját tématerületén belül tudja értelmezni a társadalmi felzárkózásban tőle elvárható feladatokat, és más területek szereplőivel együtt gondolkodva sem képes kilépni ezekből. Itt konkrét javaslatként megfogalmazható az a felvetés, hogy a megyei társadalmi felzárkózásban érintett különböző szereplőknek kellene találkozniuk tőlük teljesen témaidegen beavatkozási feladatokkal és együttműködésekkel is, ami abban segíthetne, hogy korábban soha nem látott, fel nem vetett, el sem képzelt együttműködési ötletek is megjelenhetnek, amik valóban innovációt kínálhatnak. Ehhez viszont ki kell emelni időnként ezeket a szereplőket a saját közegekből.

2. Egyéni interjúk tanulságai és következtetései

A csoportos interjúkat követő egyéni interjúk mélyebb, talán kissé őszintébb, de egyben kevésbé lelkes hozzáállást kínáltak a MEP elkészítésébe bevont szereplőkkel, mint a csoportos formában történt vélemények megfogalmazásakor. Erre a különbségre mindenképpen figyelni lenne szükséges, mert idejekorán rávilágíthat arra, hogy az együttműködések mennyire állhatnak szilárd talajon. A látványos, akár mások előtt is nyilvánosan (pl. egy konferencián vagy szélesebb körű szakmai egyeztetésen) kezdeményezett együttműködési megállapodásokról a bevont felek között a későbbiekben egymás közt kiderülhet, hogy nem is olyan mély elköteleződésről tanúskodnak, és ha ez így alakul, akkor azt bármelyik fél komoly csalódásként élheti meg. E körülmény figyelembevételével is szerveztük meg a Felzárkózási Fórum és az egyes munkacsoport tagok közös munkájára épülő első közös és sikeres fókuszcsoporthoz tartozó interjúkra felépített együttműködést, amelyet majd joggyakorlatként kívánunk használni a jövőben.

Ezzel szemben biztosan erős alapokon állhatnak azok a közreműködések, amelyekben az egyes felek egyénileg fordulnak egymáshoz, és mind a kezdeményező fél, mind a fogadó fél könnyebben fejezheti ki saját egyéni elkötelezettségét, érdeklődését, mint olyankor, amikor egy nyilvánosabb közegben egyfajta elvárásként fogalmazódik meg ez velük szemben.

A megkérdezett aktorok az egyéni interjúk során elméletben bárkivel hajlandók a saját szakterületükön belül együttműködni, ugyanakkor konkrét szereplők megnevezésekor már kevésbé volt érezhető a nyitottság, vagy csak egy néhány szereplő irányába. Ennek megváltoztatása fontos lenne a jövőben, de csakis akkor lehet eredményesen módosítani ezen, ha célzottan próbálunk meg tenni azért, hogy növekedjen az együttműködési bizalom a meglévő szereplők iránt, vagy olyan új aktorok jelennek meg, akik felé több nyitottság mutatható fel. Ezt akár úgynevezett „együttműködést segítő edzőtáborok” is segíthetik, amelyek kisebb volumenű, de nagy eséllyel biztos sikereket kínálni képes akciószerű együttműködésekre kínálhatnak esélyt. Fontos megemlíteni az általunk csak „**együttműködési viszonyosság**” elvének megnevezett relációt az egyes szereplők között, ami arra a jelenségre utal, hogy ha egy adott szereplő sikeresen kér fel egy másik szereplőt az együttműködésre, és hogyha azt a felkért aktor kellően értékesnek élte meg, akkor egy következő alkalommal – amikor neki lesz lehetősége partnert bevonnia –, akkor örömmel kínálja fel ő is az együttműködés lehetőségét. Az ilyen helyzetek, ilyen viszonyok alkalmasak a leginkább arra, hogy egyes szereplők **hosszú**

távra és kellő mélységben találjanak együttműködési hajlandóságot más szereplők irányába, és ez magas színvonalú feladatvégzést kínál mindenki számára.

Az is kiderült az egyéni interjúk során, hogy **szinte minden szereplőnek volt már rossz tapasztalata más szereplőkkel való együttműködésekben**, és ezek sok esetben egészen hosszan vonták meg a bizalmat a más aktorokkal való szorosabb együttműködéstől egy darabig. Azaz, vannak időszakok, amikor az egyes szereplőkben a korábbi rossz tapasztalatok következményeként megerősödik annak a gondolata, hogy egyedül eredményesebb tud lenni, könnyebben eléri a saját céljait, mint másokkal együttműködve. Ezt a jelenséget mi **együttműködés-kiégésnek (partnership burn out)** neveztük el, és úgy ítéltük meg, hogy az ilyen állapotba került aktoroknak időre van szükségük ahhoz, hogy regenerálódni tudjanak, ami viszont sokszor passzívvá is teszi őket. Ez egyfajta apátia, amelyből külső segítséggel és tudatos visszatérésre ösztönzéssel lehet a leginkább kimotoztatni őket, vagy olyan belső változásokkal, amelyek új motivációt, új lendületet kínálnak (pl. új vezető érkezik). Komoly kockázat ilyenkor az, hogy a kellő tapasztalattal, értékes tudással bíró aktorok saját magukat parkoló pályára helyezve egész egyszerűen **kivonják magukat a cselekvési, illetve együttműködési térből**, és az erőforrásaik és tudásuk nem tudnak hasznosulni más szereplők számára sem.

Ennek az elkerülése mindenképpen fontos lenne a jövőben – a rendszeres fókuszcsoporthoz egyeztetések lehetőséget adhatnak majd arra, hogy ezek idejekorán felismerhetők legyenek.

Ide tartozik még az a gondolat is, hogy az egyéni interjúk arra is rávilágítottak, hogy **mennyire fontos tud lenni az, hogy ki vezeti a partnerségi viszonyokba bevonni tervezett szervezeteket, szereplőket.**

Többen számoltak be arról, hogy olyan esetekben, amikor vezetőváltás történt egy korábban megbecsült partnerüknél, akkor az változást hozott az együttműködés minőségében, eredményességében is – értd: rosszabb lett, kevésbé volt hatékony, más részterületek felé fordult az egész szervezet stb. Meglátásunk szerint ez azért fontos szempont, mert a szervezetek szakmai kiválósága nagyban függhet egy-egy jó vezetőtől, akiknek a távozása során keletkező szakmai és esetleges együttműködői űrt mindenképpen be kell tölteni. Ez a fajta változás viszont egyben esélyt is kínál, hiszen lehetséges, hogy egy így kevésbé jelentőssé váló szereplő mellé fel tud zárkózni más, esetleg eddig kevesebb lehetőséghez jutó szereplő, amely viszont kellően lelkes és motivált még ahhoz, hogy jól teljesítsen. Mindez azt jelenti, hogy érdemes folyamatosan figyelni az újonnan megjelenő aktorokat és segíteni azt, hogy lehetőséghez jussanak, különösen olyankor, amikor korábban jól teljesítő szereplőknél visszalépés tapasztalható.

3. Jó és rossz gyakorlatok

A Szolgáltatási Út Térkép, valamint az egyéni és a csoportos interjúk alapján lényeges, hogy szó essen azokról a jó és rossz gyakorlatokról, amelyek a megyei együttműködések jellemzői, illetve jellemezhetik a társadalmi felzárkózás tekintetében.

a. Rossz gyakorlatok

Elsőként a rossz gyakorlatok jellemzőiről lenne fontos néhány gondolatot megosztani, konkrétan beazonosítható szereplők nélkül, de mégis úgy, hogy a tipikusnak tekinthető hibák, problémák, rossz döntések és rossz működési mechanizmusok értelmezhetők legyenek.

A fentiekben már szó volt arról, hogy milyenek lehet meghatározni az ideálisnak tekinthető szakmai együttműködést, milyen feltételek, milyen körülmények segíthetik elő, hogy azok létrejörjenek és hosszan fenntarthatók legyenek. Viszont arra is számos példa mutatkozott az elmúlt évek során, hogy milyen az, amikor rossz együttműködések történnek, és akár egészen hosszú ideig próbálták azokat fenntartani, mert:

- nem volt jobb szakmai szereplő, akivel jobb együttműködés lett volna kialakítható
- anyagi érdek nem engedte a jobb együttműködés létrejöttét
- hatalmi érdekek nem tették lehetővé
- egyéb összefonódások (pl. család, baráti kapcsolatok) miatt

Ezek a viszonyok nehezen oldhatók fel, a valódi megoldás ezekre az lehet, ha létre sem jönnek, de ehhez szemléletbeli változásokra van szükség. A legtipikusabb, Jász-Nagykun-Szolnok megyében megélt rossz gyakorlatok:

1. Felkészületlen szereplők bevonása (és a későbbiek során is bent tartása) nagyobb volumenű fejlesztési projektekbe, ez elsősorban a roma nemzetiségi önkormányzatok, illetve roma civil szervezetek, egyesületek esetén szokott megjelenni;
2. Egyes nehezebb projektek esetében a célcsoport igényeinek, érdekeinek való meghajlás akkor is, ha az eltér a fejlesztések elvárásaitól;
3. A szakmaiság folyamatos feladása a projekt végéhez közeledve, és egyben a projekt befejezésének siettetése;
4. Az egyre alacsonyabbra helyezett kimeneti értékek megjelenése a projektben tapasztalt nehézségek hatására;
5. Túlságosan alacsonyan, illetve túlságosan magasan meghatározott indikátor-számok, azaz, túl-hatás, vagy elégtelen-hatás eredményezése;
6. Módosítási képességek teljes hiánya a projekt bármelyik szakaszában;
7. A célcsoport teljesen passzív formában való kezelése, elvárások nem támasztása az irányukba;
8. Szakmai féltékenységből olyan együttműködők mellőzése, akik hozzáadott értéket jelenthetnének a projekthez;
9. A célcsoport nem kellő felkészítése arra, hogy a megteremtett fejlesztéseket, vívmányokat megfelelően kezeljék, használják, érvényesítsék az abból a számukra járó előnyöket.

b. Jó gyakorlatok

A jó gyakorlatok kapcsán mindig komoly kihívás, hogy melyek lehetnek az igazán jók a sok másik, szintén jó projekttel összevetve. Egyes feltételek teljesülése viszont segíthet képet alkotni arról, hogy melyek lehetnek valóban azok, amelyek jó példaként lennének mások elé terjeszthetők. Ilyen feltételek, elvárások az alábbiak:

1. Kellően egyszerű célt és megoldási módszertant kínáljon ahhoz, hogy mások is könnyen megértsék a működési mechanizmusát, valamint, hogy máshol is könnyen alkalmazható legyen.
2. Olyan finansziális körülmények között valósul meg, amelyek folyamatosan fenntarthatók
3. Hosszabb távra is tervezhető a működtetéséhez szükséges szakmai és pénzügyi háttér
4. Folyamatosan bevonja a célcsoportot ahhoz, hogy mindig jobbra váljon
5. Lassú, de biztos bővülésre ad lehetőséget mind a célcsoport, mind a vállalható feladatok tekintetében
6. Könnyen biztosíthatók a szükséges szakemberek a működtetéséhez
7. Lehetőséget kínál arra, hogy a célcsoportban kinevelődjenek olyanok, akik a későbbiekben maguk is a megvalósítók közé kerülhetnek
8. Segít valamilyen modern, progresszív szemléletmód felé terelni a célcsoportot, ezzel segítve, hogy felkészüljön a jelenkor és a jövő projekten túli kihívásaira
9. Mindig van valamilyen egyértelműen azonosítható olyan tényező, amelynek a megváltoztatása mérőszám, érdemi előrelépés a helyi célcsoport számára
10. Folyamatos kísérletekre ad lehetősége a projekt egyes kisebb szakaszaiban, vagy kisebb részegységeiben

Mindezek alapján a megismert jó gyakorlatok közül két olyat szeretnénk röviden ismertetni, amelyek elsősorban a fiatalokat, családjaikat kívánják segíteni, és elsősorban az oktatás, nevelés eszközei révén.

1. Marista Testvérek Tanodája Karcag

A legfontosabb információk a jó gyakorlatról:

- A jó gyakorlat megvalósítója, a végrehajtó szervezet: Marista TIP Tanoda
- Képviseli: Jobbágy Dóra, igazgató
- Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása:

A tanoda program azoknak a szegény családból származó gyermekeknek nyújt lehetőséget, akiknek a szülei aluliskolázottak, a tanulásban nem tudnak segíteni gyermekeiknek, korrepetáló tanárra nincs pénzük, ezért, ha nem teljesítenek az iskolában, kudarc érheti őket, mely lemorzsolódáshoz vezethet. Mivel a tanoda

diákjainak is a jelenleg működő iskolarendszerben kell sikereket produkálniuk, ezért a tanoda pedagógiai programjának azokat a kompetenciákat (is) fejlesztenie kell, melyek a mai magyar iskolában való boldoguláshoz szükségesek.

- Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás: Karcagi Járási Hivatal
- Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport: halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) roma és nemroma gyermekek

A Marista Tanoda egy olyan településen vállal komoly felzárkózáspolitikai feladatokat, ahol a helyi roma és hátrányos helyzetű közösség számára minden segítség kiemelten fontos. A Tanoda évek alatt eljutott oda, hogy nemcsak a szűkebb környezete (az Északi Városrész), hanem a település egésze ismeri és követi a programjait, folyamatosan nő a Tanodában megjelenő diákok száma. A Tanoda attól tekinthető igazán jó gyakorlatnak, hogy valóban fontos a működtetői számára, hogy a lehető legszélesebb korosztály számára kínáljon segítséget, és a tanulás fontosságát minden generációval próbálja megértetni, és segíteni abban, hogy a diákokat az otthoni környezetük is segítse, biztassa arra, hogy tanuljanak, ameddig csak tehetik. Kiváló viszonyt ápolnak a helyi fontos szereplőkkel, és folyamatos fejlődés a céljuk. Kiemelt célcsoportként tekintenek a roma nőkre és roma asszonyokra, ami ilyen mértékben felvállalva mindenképpen kuriózum a térségben is. Az intézmény része az Országos Tanodahálózatnak és folyamatosan pályáznak olyan szakmai projektek megvalósítására, amelyek illeszkednek a tevékenységi körükbe, mint amilyen pl. a roma lányok iskolában maradását célzó Bari Shej program.

2. Biztos Kezdet Gyerekház program Törökszentmiklós

A legfontosabb információk a jó gyakorlatról:

- Név: Törökszentmiklósi Család- és Gyermejkölési Központ
- Szervezet: Cserhaj Biztos Kezdet Gyerekház
- Beosztás: GYH vezető
- Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása: a megyében több helyen is működik Biztos Kezdet Gyerekház. Ugyanakkor itt kiemelt jelentősége van annak, hogy a lehető legnagyobb számban vegyék igénybe a családok, ugyanis a település roma közösségében magas a vállalt gyermekek száma, és a korai fejlesztéshez minden lehetséges eszközt meg kell ragadni. Komoly értéke a projektnek, hogy a korábbi helyi roma nemzeti önkormányzati elnök is része az itt dolgozó csapatnak, ami azért fontos, mert rajta keresztül széles körben lehet elérni a célcsoportot, és arra is alkalmas, hogy ez ne csak a roma nők, roma asszonyok számára legyen értéket jelentő szolgáltatás, de a helyi roma férfiak is fedezzék fel és értékeljék azt.
- Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás: Törökszentmiklósi járás
- Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport: romák és mélyszegénységben élő családok

Az elmúlt évek során a helyi BKGY elérte, hogy komoly megbecsülés övezze a helyi roma és hátrányos helyzetű közösségben, és hogy megjelenhettek olyan témák is, mint a tudatos gyermekvállalás, vagy éppen a támogató környezet megteremtésének a fontossága a gyermekvárás időszakában. A Gyerekház jól kooperál a helyi szereplőkkel, és általában minden olyan helyi projekthez, kezdeményezéshez tud csatlakozni, amelyek a társadalmi felzárkózást célozzák.

3. Együttműködés-generálás fókuszcsoportos interjúk alapján – A Megyei Önkormányzat Word Cafe módszertanra fejlesztett jó gyakorlata

A jó gyakorlat ebben az esetben egy olyan tevékenység, amely elsősorban a társadalmi felzárkózással kapcsolatos tapasztalatok, vélemények, szakmai meglátások összegyűjtését célozta, ugyanakkor egyfajta hozzáadott értéként alkalmas volt arra, hogy az abban részt vevő szereplők saját maguk is nyitottabbá váljanak a szükséges együttműködésekre, partnerségre. A kedvező tapasztalatok okán a jövőben is várható lesz, hogy a Megyei Önkormányzat alkalmazza majd ezt a metódust.

A jó gyakorlat jellemzői:

- Egyszerre több kisebb (3-4 fős) csoportban egy adott téma mentén zajló tapasztalat-csere, amelyet egy-egy asztal-vezető facilitál
- Minden résztvevő a saját csoportjának részeként, azaz, azzal közösen egy meghatározott idő után (10 vagy 15 perc) egy másik asztalhoz ül, ahol másik témával kapcsolatban oszthatják meg egymással a gondolataikat
- Ki szervezze: mindenképpen olyan szereplő, amelynek kellő tapasztalata és technikai háttere van egyszerre több csoportban zajló fókuszcsoportos interjú végrehajtására
- Mikor kerüljön rá sor: amikor az a lehető legtöbb szereplő számára ideális, általában hétköznapon és a délelőtti órákban
- Hogyan összegezzük az elhangzottakat: diktafonon szükséges rögzíteni, majd egyfajta kivonatot készíteni az elhangzottakból úgy, hogy minden egyes releváns gondolat beazonosítható legyen, hogy kitől, illetve melyek aktortól származik
- Mit tekinthetünk sikernek: ha minden szereplő minden témakörben (azaz, minden asztalnál) megosztja a véleményét, tapasztalatait, illetve, ha sikerül „utóéletet” generálni az asztaloknál elhangzott beszélgetéseknek, azaz, a szereplőkben ébred arra hajlandóság, hogy továbbra is foglalkozzanak az adott témával, és akár együttműködésre is lépjenek egymással.

4. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság komplex felzárkózási csomagja

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: JNSZMRFK) az intenzív együttműködést és támogatást leginkább az „Életmód és ifjúság” valamint az „Intézményrendszer, partnerség” beavatkozási területeken tudja elképzelni, amelyben a rendőrség tematikus iskolai, gyermek- és ifjúságvédelmi programjai (OVI ZSARU, DADA,

Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói hálózat, ELLEN-SZER), valamint bűn- és balesetmegelőzési programjai, felvilágosító előadásai és figyelemfelhívói akciói kaphatnak a jövőben még nagyobb hangsúlyt, és amelyeket elsősorban a „családon belüli erőszak visszaszorítása” „tudatosabb fiatalokat kínáló programok” és az „idősek biztonságérzetének javítása” érdekében indítandó programokhoz is szorosan illeszthető elemekként javasunk figyelembe venni.

A drogprevenció területén indítottuk el a 2017. évben a „Sétával a szenvedélybetegségek ellen a pathológiákon” projektet (amelyen már megyénken kívüli érdeklődők is részt vettek), és amely a drog, az alkoholfogyasztás az egyéb biológiai, társadalmi kóros-és káros szenvedélyek súlyosan negatív hatásait tette „élet szerűen” megismerhetővé, a pathológiákon „velünk együtt sétáló” fiatalok és szüleik körében. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Önkormányzat elnökével együttműködve, kifejezetten roma fiatalokat és szüleiket megcélzó sétákat is szerveztünk, amelyek további megvalósítását a pandémia okozta helyzet lehetetlenítette el, de folytatása a jelenlegi társadalmi, rendvédelmi, és orvosszakmai okok miatt – véleményünk – szerint változatlanul indokol.

A kábítószer elleni küzdelem területén maradvá fontos megemlíteni, hogy „A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok fontossága” címmel korábban drogprevenciós fórumot is szerveztünk a települési önkormányzatok vezetői részére Ezen fórumok létrehozása és megalakulása tovább, segítheti a felzárkózó területeken e témakörben jelentkező feladatok megvalósítását.

Figyelemre méltó kezdeményezés, az Országos Rendőr-főkapitányságnak, a Névtelen Utak Alapítvány közreműködésével megvalósuló, „Kiállok érted” elnevezésű preventív program, amelynek szolnoki megszervezésében már 2020-ban is részt vett a JNSZMRFK. Erre a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Központ lakásotthonaiban és nevelőszülőknél élő gyermekei, valamint az intézmény gyermekvédelmi szakemberei kaptak meghívást. A színpadra állított, és mesterien felépített, elgondolkodtató, megrázó előadásnak és az azt követő feldolgozó foglalkozásnak az volt a célja, hogy felhívja a fiatalok és a nevelők figyelmét a prostitúció, az emberkereskedelem, a szexuális kizsákmányolás jelenlétére, veszélyeire és a megelőzés fontosságára.

A cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer évekkal ezelőtti létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló 1/2010. (OT 1.) ORFK Utasítás alapján, az ORFK a felsőfokú képzésben résztvevő, a JNSZMRFK pedig a középfokú képzésben résztvevő roma fiatalokat segíti minden évben új pályázati lehetőség kiírásával, amelynek folyamatos „promótálása” egyre inkább ösztönző társadalmi érdekké válik.

5. További jó gyakorlatok a partnerszervezetek ajánlásaival

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
Szolnoki Szakképzési Centrum	Centrum Kavalkád, Szakmai Labirintus, Szakmai Szerda,	pályaorientáció és pályaszocializációval kapcsolatos jó gyakorlatok

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
	Robbanj a piacra! startup program, Jótékonyági Divatbemutató	
Szolnoki Szakképzési Centrum	egyéni és kiscsoportos fejlesztések, mentorálás, pszichológia, coach tanácsadók, közösségi programok, csapatépítők, stb.	a lemorzsolódás csökkentése érdekében kialakított programok
Szolnoki Szakképzési Centrum	Alapkompetencia-fejlesztés, szakmai kompetencia-fejlesztés, zenei klub, művészeti szakkörök, Spilari multikulturális klub	Iskolaátemenetet segítő programok,
Szolnoki Szakképzési Centrum	szociális kerekasztal	a tanulók érdekében dolgozó szakemberek fóruma, ahol az együttes erő hatékonyságával lehet sikeres fejlesztéseket megvalósítani
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság , Megyei Roma Önkormányzat Elnökével is együttműködnek	Sétával a szenvedélybetegségek ellen	drogprevenió területén indították 2017-ben. A Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve kifejezetten roma fiatalokat és szüleiket megcélzó sétákat is szerveztek.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság , települési önkormányzatok vezetőivel együttműködve	A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok fontossága	2019-ben fórumot szerveztek a települési önkormányzatok vezetőivel.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság, Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács által	Példaként a Példakép	a veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkóztatásának segítése kategóriában nyújtott be pályázatot, amelynek megvalósítása Tiszabő településen 2020. évben kezdődött meg. Igyekeztünk egy olyan összetett, bűnmegelőzési programelemeket felvonultató projektet megvalósítani, amely a hátrányos helyzetű fiatalok számára mutat utat a szabadidő hasznos eltöltéséhez, különféle alternatívák bemutatásával, kiemelt figyelmet szentelve a fiatalok szociális kompetenciáinak fejlesztésére, a közösség és a csapatmunka tudatformáló erejére

partnerszervezet	jógyakorlat neve	jógyakorlat leírása
Országos Rendőr-főkapitányság és a Névtelen Utak Alapítvány	Kiállok érted preventív program	szolnoki megszervezésében 2020-ban a JNSZMRFK részt vett. Erre a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédelmi Központ lakásotthonaiban és nevelőszülőknél élő gyermekei, valamint az intézmény gyermekvédelmi szakemberei kaptak meghívást. A színpadra állított, mesterien felépített, elgondolkodtató, megrázó előadásnak és az azt követő feldolgozó foglalkozásnak az volt a célja, hogy felhívja a fiatalok és a nevelők figyelmét a prostitúció, az emberkereskedelem, a szexuális kizsákmányolás jelenlétére, veszélyeire és a megelőzés fontosságára
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Rendőr-Főkapitányság	1/2010.(OT 1.) ORFK Utasítás	A cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében. az ORFK a felsőfokú képzésben résztvevő, a JNSZMRFK pedig a középfokú képzésben résztvevő roma fiatalokat segíti minden évben új pályázati lehetőség kiírásával
Együtt-Értünk Egyesület	nyári napközis tábor, játszóházak szervezése	szervezésben, megvalósításban van gyakorlatuk
Együtt-Értünk Egyesület +	Szociális földprogram	szakembereik részt vettek ezen program megvalósításában
Együtt-Értünk Egyesület +	Biztos Kezdet Gyerekház	szakembereik részt vettek ezen program megvalósításában
Együtt-Értünk Egyesület	Tanyakutatás és nyilvántartás 2016	gyakorlatuk van kutatási programok és kataszterek összeállításában, szerkesztésében
Együtt-Értünk Egyesület	civil szervezetek katasztere 2017-ben	gyakorlatuk van kutatási programok és kataszterek összeállításában, szerkesztésében
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal - Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály	felzárkózási képzés	5 felzárkózási képzést szerveztek (2018-ban kettő, 2019-ben három tanfolyam), ahol az álláskereső a 7.-8. osztály befejezésére kaptak lehetőséget. A képzésben 66 fő vett részt, közülük jelentős számú roma származású tanuló volt.
Jász-Nagykun Szolnok Megyei Kormányhivatal - Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály	akreditált, OKJ-s képzések	szakképzetlen álláskereső számára lehetőség nyílt az első szakképesítés megszerzésére

III. Az egyes járások együttműködéseinek fontossági és hajlandósági indexe

A Szolgáltatási Út Térkép elkészítésekor is megjelent már többféle indexálás az egyes járások és települések vonatkozásában, kimondottan azért, hogy mind a laikusok, mind a szakmabeliek számára adjon egy könnyen átlátható képet arról, hogy egyes kérdésekben (konkrétan a *gazdasági fejleszthetőség és társadalmi felzárkózási lehetőségek / leszakadási veszélyeztetettség* témakörében) egy adott skálán milyen értékek mentén helyezhetők el az adott falvak, községek és városok.

Az alábbiakban hasonló módon egy olyan indexálást ismertetünk, amely képet ad arról, hogy az adott térségekben mennyire szükséges a jó és eredményes együttműködés az egyes felek között, illetve, hogy az egyes benyomások, szakmai inputok alapján ehhez milyen hajlandóság volt felfedezhető az egyes járások szereplői között általánosan, azaz anélkül, hogy közülük bármelyik is nevesítve, és ezáltal minősítve legyen. Ugyanakkor fontos, hogy legyen egy kezdeti, a mostani állapotot jellemző értékadás, amely a következő időkben a fejleszthető és sikeressé tehető együttműködések révén biztosan magasabb is lehet majd. Ha ez bekövetkezik, akkor most meghatározott kiinduló érték jellemezte körülmények mindenképpen csak jobbak lesznek és nagyobb eséllyel jönnek létre azok a közreműködések, amelyekkel a társadalmi felzárkózás is sikeresebbé lesz tehető.

1. Jászapáti járás

A járást egyértelműen jellemzi, hogy a legalsóbb szinteken található társadalmi csoportok, valamint konkrétan a roma közösségek komoly nehézségekkel küzdenek, és a számukra kiemelt jelentősége lenne annak, hogy az alapszolgáltatások fejlesztve legyenek.

Viszont azt is látni kell, hogy az egyes sérülékeny, társadalmi felzárkózási szempontból kiemelt jelentőségűnek tekinthető csoportok vonatkozásában kevés a szereplő, és lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a mostaninál több bevonható, partnerségre kérhető szereplő legyen felkérhető a közös közreműködésre. Az elmúlt hónapok komolyabb etnikai konfliktusai is azt húzzák alá, hogy szükséges lenne fejleszteni az együttműködési hajlandóságot, illetve segíteni kell az egyes térségi aktorokat abban, hogy ezek az együttműködések szakmailag is magasabb színvonalúak legyenek.

Korábban (az elmúlt évek során) nem tűnt szükségesnek, hogy a közrendvédelemben, illetve a közfeladatellátásban érintett szereplők kiemelt formában legyenek részesei a jövőbeli együttműködéseknek, de az elmúlt időszak alapján ez indokolt lenne majd.

Együttműködés fontossági index: 9

Együttműködés hajlandósági index: 6

2. Jászberényi járás

Jászberény városa erős kapaszkodó a járásban élő, társadalmi felzárkózásban érintett csoportok számára, sőt, Hatvan és Budapest közelsége is egyfajta olyan lehetőség, amely a gazdasági alapú társadalmi felzárkózást tudja szolgálni.

Ebben a helyzetben térségi szociális és gyermekvédelmi alapfeladat-ellátás azért kiemelt jelentőségű, mert azokban a közösségekben, ahol valós esély mutatkozik a társadalmi felzárkózásra, ott segíteni kell azt, hogy a visszahúzó erők (drog, szenvedélybetegségek, családon belüli erőszak, korai iskolaelhagyás) kevésbé tudjanak érvényesülni. Azaz, itt a sikeres szakmai együttműködések ahhoz lennének kulcsfontosságúak, hogy a vékonyan létező, de megragadható esélyekkel élni tudjanak az egyes célcsoportok tagjai.

A térség munkaerőpiaci szempontból továbbra is inkább felvevő-területnek minősül, azaz, törekedni kell az egyes partnerségi viszonyokban arra, hogy az úgynevezett magasabb szintű, vagy közös érdek egyfajta végső célnak tekintse a munkaerőpiacon való tartós elhelyezkedést, illetve az abban való megragadáshoz szükséges fizikai és lelki (mentálhigiénés) egészség megőrzését. Fontos tényező lehet, hogy Jászberény városa a sport (kosárlabda és labdarúgás) révén új dimenziójú együttműködések is generálhat, hiszen komoly csapatsport-hagyományok segíthetnék előtérbe hozni azt, hogy a helyi és térségbeli hátrányos helyzetű fiatalok is új impulzusokat, új lehetőségeket kapjanak, azaz, az őket képviselni tudó szereplők a meglátásunk szerint sikeres együttműködésekre törekedhetnek a helyi sportegyesületekkel (kiemelten a város korábbi élvonalbeli férfi kosárlabda csapata).

Együttműködés fontossági index: 5

Együttműködés hajlandósági index: 7

3. Karcagi járás

Kétfarcúnak tekinthető a járás, mert bár sok a társadalmi felzárkózással kapcsolatos nehézség, egyáltalán nem eszköztelenek a helyi szereplők, illetve vannak is aktorok, amelyek sikeres együttműködése sokat segíthet a járás közösségeinek. A térségben a szociális ellátórendszer tagjai kellően elkötelezettek, az oktatási intézmények kellően nyitottak, de mindenképpen szükséges, hogy a roma és hátrányos helyzetű közösségeket a jelenleginél több aktor segítse, képviselje. A jelenlegi szereplők egy része kimondottan magas színvonalú munkát végez (sőt, van olyan is, amely megyei jó gyakorlatnak is tekinthető programot valósít meg), ugyanakkor a helyi roma közösség által választott tisztségviselők sokszor további segítségre, támogatásra, szakmai együttműködő partnerekre szorulanak, hogy eredményesebbek lehessenek. Feltétlenül szeretnénk kiemelni, hogy a Karcagi Szakképzési Centrum az egész térségben kulcsfontosságú szereplő a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás előmozdítása érdekében, és az együttműködésekre való nyitottsága egy olyan lehetőség, amellyel a helyben aktív további szereplőknek mindenképpen érdemes lenne élniük.

Együttműködés fontossági index: 8

Együttműködés hajlandósági index: 7

4. Kunhegyesi járás

A megye és egyben az ország egyik legnehezebb helyzetben lévő járása, ahol a társadalmi felzárkózáshoz szükséges együttműködések gyakorlatilag létfontosságúak.

Ebben a helyzetben a Máltai Szeretetszolgálat, valamint a megyei és országos szereplők együttműködése muszáj, hogy a lehető legmagasabb színvonalú legyen, amelynek a kialakításához és megtartásához is olyan erőfeszítések szükségesek, amelyekre a térségben működő szervezetek nincsenek minden esetben felkészülve.

A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás elősegítése itt is fontos cél kellene, hogy legyen, de az itt élő emberek és családok többsége számára mindenekelőtt azok a szemléletbeli változások és szociális típusú segítség szükségesek, amelyekben a közfeladatellátóknak és az ezekre a területekre specializálódott civil szervezeteknek kell többet vállalniuk. Amikor az ő munkájuk segít megszilárdítani az egyes közösségeket, akkor jelenhetnek meg azok az együttműködések, amelyek a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás felé is megnyitják az utat majd. Viszont a célcsoport súlyos nehézségeiből az is adódik, hogy magas annak a kockázata, hogy az egyes szereplők kevés sikerélmény mellett számos kudarcot is kénytelenek megélni, akár a nem megfelelő partnerség miatt is, ami viszont azzal jár, hogy a fentiekben is említett partnerségi kiégés is megjelenhet a körükben. Utóbbira lehet jó válasz az, hogy akár kívülről érkező segítség mellett is olyan új szereplők jelenjenek meg, akik majd új partnerségi viszonyokba is bevonhatók lesznek.

Együttműködés fontossági index: 10

Együttműködés hajlandósági index: 8

5. Kunszentmártoni járás

A térségben kevésbé látványos, de mindenképpen eredményes együttműködések zajlanak, Öcsödön tanoda és helyi civil szervezet segíti a hátrányos helyzetű fiatalokat. Itt is leginkább az alapszolgáltatások, közfeladatellátások fejlesztése lenne szükséges majd az együttműködések révén, de ehhez a jelek szerint megvannak a térségben a szükséges motiváció és szakmai alapok. A járás egyes tagjai leginkább azt szeretnék, ha máshol megvalósult jó gyakorlatok lennének megvalósíthatók ebben a térségben is, azaz, nyitottak lennének arra, hogy tanuljanak más szereplőktől.

Együttműködés fontossági index: 7

Együttműködés hajlandósági index: 6

6. Mezőtúri járás

A felmérés során a legkevésbé aktívnak tekinthető térség lett a Mezőtúri járás. Itt mindenképpen fejleszteni lenne szükséges a helyi szereplők körében a motivációt az együttműködésekre vonatkozóan, valamint új tudással is fel kellene vértetni a szereplőket, továbbá itt lenne talán a

leginkább szükséges az, hogy új, partnerségre alkalmas aktorok jelenjenek meg a jövőben majd – pl. jöjjenek létre új civil szervezetek.

Együttműködés fontossági index: 7

Együttműködés hajlandósági index: 5

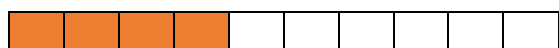

7. Szolnoki járás

A megye legkedvezőbb helyzetben lévő térsége, ahol a megyeszékhely önmagában is képes annyi szereplőt felvonultatni, amelyek érdemi előrelépést kínálhatnak a társadalmi felzárkózás kérdésében a magas színvonalú együttműködések révén. Sejthető volt, de az interjúk során bizonyosságot nyert, hogy itt tekinthetők a leginkább felkészültnek és leginkább elkötelezettnek az egyes szereplők, nyilván ezt számos körülmény segíti.

Itt is fontos szempont, hogy a kellően egyértelműnek tekinthető gazdasági alapú társadalmi felzárkózás dimenziója mellett a sport és a kultúra témakörében aktív szereplők is nagy számban léphetnek be az egyes partnerségi viszonyokba, és a meglévő erőforrásaik, infrastrukturális ellátottságuk mindenképpen kedvező feltételeke kínál a sikeres közös feladatvégzésekhez. Azaz, javasolnánk, hogy a helyi másodosztályú futballcsapatot, a helyi többszörös bajnok férfi kosárlabdacsapatot, valamint az országos ismertségű színházat és a helyi könyvtárakat is érdemes lenne felkérni, hogy vállaljanak szerepet a megyei társadalmi felzárkózási együttműködésekben.

Együttműködés fontossági index: 4

Együttműködés hajlandósági index: 9

8. Tiszafüredi járás

A turizmusra jövőt tervező járásban a társadalmi felzárkózás fontossága nem vonatkoztatható a járás minden településére ugyanolyan mértékben. Van, ahol egyértelműen szükséges, van, ahol kevésbé meghatározó. Mindez azt is magával hozza, hogy a járásban viszonylag kevés az együttműködésbe bevonható szereplő, éppen ezért tenni kell azért, hogy a jövőben többen legyenek, és tudással, képzéssel is el kell látni őket ahhoz, hogy eredményesen tudjanak cselekedni majd.

Együttműködés fontossági index: 7

Együttműködés hajlandósági index: 7

9. Törökszentmiklósi járás

Kimondottan aktívnak tekinthető a térség azzal kapcsolatosan, hogy mennyire kívánnak az egyes szereplők együttműködni egymással a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében. Az alapszolgáltatások fejlesztéséhez itt is kell az érintett szereplők elköteleződése és együttműködése, de a jelek szerint érdemi tapasztalatok állnak rendelkezésre, sőt, ezekre jó

gyakorlatok is felépíthetők. A település és a térség sikeresen pályázott az elmúlt évek során társadalmi felzárkózást segíteni alkalmas projektekre, és alkalmanként úgy tűnt, a mostaninál több szereplő megjelenése és együttműködése is indokolt lehet majd a továbbiakban. Kiemelt témakörként évek óta sikeres és példamutató együttműködés mutatható fel a roma és hátrányos helyzetű közösségeket helyben képviselő szereplők, valamint a közrendvédelemért felelős aktorok között – leginkább az ifjúságvédelem és a drogmegelőzés tekintetében.

Együttműködés fontossági index: 8

Együttműködés hajlandósági index: 8

IV. Javaslatok az eredményesebb együttműködésekért a társadalmi felzárkózás sikeres előmozdítása érdekében

A fentiekben több javaslat is megfogalmazódott már, hogy hogyan lehetne elősegíteni a sikeres szakma együttműködéseket. Az alábbiakban ezeket szeretnénk egyértelműsíteni, valamint új javaslatokkal kiegészíteni:

1. Együttműködési mentorok bevezetése

Javasoljuk, hogy a Megyei Területfejlesztési Ügynökség, illetve a Megyei Önkormányzat rendszeresítsen olyan munkatársakat a soraiban, akik alkalmasak lehetnek arra, hogy akár az ebben a Paktumban is aláírt együttműködéseket jegyző aktorokat folyamatosan segítsenek motiváltan tartani

2. Szereplők témakörönkénti fókuszcsoportos egyeztetésinek rendszeres megszervezése

Azért, hogy az egy adott témában a megyében érdekelt szereplők folyamatosan lássák, tudják, ismerjék egymást, javasoljuk, hogy a korábbi jó tapasztalatok alapján kerüljenek megszervezésre olyan fókuszcsoportos interjúk, ahol részletesen tudnak egymással egyeztetni, évente legalább 2 alkalommal. Ezek a megbeszélések kötetlen véleményformálásra adnának lehetőséget, folyamatosan azzal a fókusszal, hogy hogyan lehetne a meglévő együttműködéseket erősíteni, vagy újakat létrehozni.

3. Témaidegen szereplőkkel való egyeztetések rendszeres szervezése

Az előző felvetés ellenpontjai lennének azok a találkozások, amelyek évente egy alkalommal arra adnának lehetőséget, hogy olyan területek képviselői ismerkedjenek meg egymással és egymás munkájával, akik ennek hiányában talán soha nem keresnék az együttműködés lehetőségét.

4. A sikeres együttműködést segítő digitális tartalmak felkínálása új szervezetek, vagy újonnan együttműködésre lépni kívánó szereplők számára

Javasoljuk egy olyan digitális tudástár kidolgozását és elérhetővé tételét, amely abban segít, hogy minden olyan szereplő, amely sikeres együttműködésekere törekszik, kellő szakmai tudást és inspirációt gyűjthessen azokhoz. Ezen a felületen szakmai tartalmak, tanulmányok, tipikusnak tekinthető gyakori kérdések és azokra adott válaszok ugyanúgy megoszthatók

lennének, mint esetleg korábbi jó gyakorlatok. Amennyiben technikailag megoldható, javasoljuk, hogy a megyei önkormányzat honlapján keresztül legyen elérhető.

5. Az „Év együttműködése” díj megalapítása és évenkénti megítélése

Javasoljuk, hogy minden évben kerüljön megítélésre egy olyan vándordíj, amely a megyében a legsikeresebb formában együttműködő szereplőket illetné, és akár pénzbeni jutalom is kísérhetné. Ez a megítélésünk szerint egészen komoly szakmai és társadalmi presztízzsel kecsegtetné a különböző együttműködések résztvevőit, akik ezt akár egyfajta referenciaként is kezelhetnék a későbbiekben. Mivel 2021-ben a pandémia sok korlátot jelentett a valós együttműködések kidolgozására, ezért ebben az évben javasoljuk, hogy a legaktívabb szereplők között kerüljön megítélésre a díj. Ezekre a szereplőkre a kérdéskörben érintett aktorok tehetnének javaslatot.

6. A MEP Folyamatos felülvizsgálata, valamint úgynevezett „Támogatói kutatások, felmérések és vizsgálatok” rendszere

A társadalmi felzárkózás előmozdítása érdekében mostanra megszokott, és mindenki által kiemelt jelentőségű szakmai alátámasztó dokumentumnak tekinthetők a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek), amelyek a sérülékeny és segítendő társadalmi csoportok kapcsán kínálnak folyamatos helyzetábrázolást, valamint helyi szintű vállalásokat az adott településeken, és amelyeket rendszeresen időközönként felülvizsgálni és minden felülvizsgálat után újra elfogadni szükséges. Ezen személet alapján fogalmazható meg az az elvárás, amely a MEP kapcsán is fontos célnak tekinti, hogy folyamatos felülvizsgálat kísérje az abban foglaltak alakulását, illetve egyes időközönként az egyes megállapodások újbóli megkötését, valamint új vállalt feladat-elemekkel való kiegészítést. Ehhez csatlakozhatnak olyan elemek is, amelyek a célcsoportok vonatkozásában adnak arra lehetőséget, hogy több és érdemibb részvétel legyen a számukra is kínálható, és ők maguk is értékelhessék, hogy az őértük vállalt feladatokat, együttműködések hogyan hajtják végre az egyes szereplők.

A továbbiakban a Megyei Esélyteremtési Paktum legfontosabb fejezete következik, amelyben az általános és személyre szabott együttműködési javaslatok szerepelnek. A MEP egészének elfogadása esetén ezeket a megállapodásokat lenne szükséges aláírniuk az egyes megyei szereplőknek.

V. Együttműködések tára

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum Keretmegállapodás

Az alábbi együttműködési megállapodás keretében az azt aláíró aktorok vállalják, hogy általában a mindenkori Jász-Nagykun-Szolnok megyei társadalmi felzárkózási célok érdekében, valamint különösen az EFOP 1.6.3-as kódszámú, „*A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan*” elnevezésű pályázati program elvárásai alapján közösen lépnek fel annak érdekében, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS) célcsoportjait a munkájuk révén segíthessék a társadalmi felzárkózás folyamatában.

Ezen együttműködési megállapodás aláírói értik és elfogadják, hogy milyen jelentőséggel bírnak azok a közösen megtervezhető és együttesen megvalósítható tevékenységek, amelyek esélyt kínálnak a társadalmi felzárkózásra olyan közösségek tagjai számára, amely közösségek egyes alapvető tulajdonságaik alapján minősülnek úgynevezett **sérülékeny csoportnak**, és amely közösségek hátrányainak, nehézségeinek a leküzdése össztársadalmi, illetve nemzetgazdasági érdek mind a jelenben, mind pedig az elkövetkező évek, évtizedek során is majd.

Mindezek mellett az aláírók megértették és elfogadták, hogy az említett sérülékeny csoportok társadalmi felzárkózása elsősorban akkor lehet eredményes, ha Jász-Nagykun-Szolnok megye településein:

- Progresszív, valódi változást eredményezni képes és a gyakorlatban is alkalmazható Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP-ek) segítik a településeken a társadalom nehezebb helyzetben lévő csoportjainak a lehető legszélesebb körben való társadalmi és gazdasági bevonódását,
- A Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) dokumentumban megfogalmazott igények folyamatosan igazodási pontot jelentenek majd az elkövetkezendő években az alapfeladatok ellátása során, amelyeket fejlesztési-, vagy jobb minőségben ellátni szükséges igényekként kell meghatározni,
- Minden korábbinál szélesebb körben állnak ki a társadalmi felzárkózásban érintett aktorok ezen csoportok társadalmi elfogadottsága és támogatása érdekében,
- Ezen sérülékeny csoportok tagjainak és képviselőiknek lehetőségük nyílik olyan társadalmasítási folyamatokban részt venniük, amelyek számukra is felkínálják a szélesebb körű bevonódás lehetőségét,
- A többségi társadalom nyitottságát, befogadói attitűdjét, sérülékeny csoportok iránti támogatói hozzáállásának a megteremtését és erősítését kiemelt kérdésként kezelik, továbbá,
- Kiemelt fontosságú témakörként kezelik a gazdasági alapú társadalmi felzárkózás kérdését, azaz, a lehető legtöbb ember, család és közösség számára keresik annak a

lehetőségét, hogy elsősorban képzéssel, végzettség megszerzésével és az elsődleges munkaerőpiacon fellelhető munkával járuljanak hozzá az egyéni és közösségi társadalmi mobilitás előmozdításához.

A projektidőszak során számos forrásból érkeztek szakmai tapasztalások/inputok ahhoz, hogy a Megyei Esélyteremtési Paktum tartalma meghatározható legyen.

A MEP készítői felhasználva

- a Szolgáltatási Út Térkép kidolgozásakor a településvezetők által kitöltött online kérdőívek válaszait,
- elemezve a helyi szakmai szereplőkkel való egyeztetéseken elhangzottakat,
- értékelve az úgynevezett közösségi együttműködéseket megerősíteni kívánó helyi rendezvények (KEER rendezvények) tapasztalatait,
- megvizsgálva a rendelkezésre álló statisztikai adatokat,
- valamint figyelembe véve az egyéni és csoportos interjúkat,

úgy ítélték meg, hogy a megyében a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében az alábbi nehézségekre, kihívásokra lenne szükséges megfelelő válaszokat adni majd a megyei együttműködések révén a jövőben:

- Az egészségügy és a gyermekvédelem, gyermeknevelés biztonságos előmozdításának a területén, az oktatásban, a rend- és katasztrófavédelemben érdemi szakemberhiány mutatkozik, valamint hiányoznak a helyi szintű közigazgatásban is számos helyen az olyan szakmai feladatellátók, akik kellő nyitottsággal és eredményesen lennének képesek a munkájuk során is előmozdítani a társadalmi felzárkózást;
- Folyamatosan nő a nehéz családi sorból érkező gyermekek száma és aránya az óvodai nevelésben, valamint az általános és a szakközépiskolai oktatásban;
- A gazdasági alapú társadalmi felzárkózás sikeres előmozdításának érdekében fejleszteni szükséges a megyében a szakképzést és ehhez minden érintett oldalnak (diákok és családjaik, képző intézmények, munkaadók, szakmai szervezetek, érdekképviseltek) feladatokat és felelősséget kell vállalnia;
- Tudatos és felelős gyermekvállalási és gyermeknevelési körülményeket lenne szükséges megteremteni, biztosítani a megye számos településén, és ehhez számos meghatározó szereplő együttműködését lenne szükséges fejleszteni, eredményesebbé tenni;
- Szignifikáns elvándorlás van jelen a megye több járásában is, ami a társadalmi összetétel megváltozásával jár és gyorsítja az elöregedést;
- A helyi közösségek túlnyomó többsége nem tudja komplexen értelmezni, hogy mit jelentenek a társadalmi felzárkózás egyes dimenziói és annak szükségessége, ezért azokban nem is tud aktívan szerepet vállalni;
- Számos helyen van jelen a többszörös hátrányos helyzet egyéni és közösségi szinten (roma nők, roma mozgássérültek), akik számára olyan intézkedések és fejlesztési

lehetőségek szükségesek, amelyek kiemelt odafigyelést, valamint részletes tervezést és felelősségteljes megvalósítást követelnek meg minden érintett aktortól;

- Számos településen a helyi döntéshozók is híján vannak azoknak a képességeknek, információknak és erőforrásoknak, amelyekkel megteremthetnék a társadalmi felzárkózáshoz szükséges helyi motivációt;
- Hiányosak az igények felméréséhez és a valós problémák megállapításához szükséges tapasztalatok és tudás a helyi közösségekben;
- Hiányoznak a gyakorlati fejlesztési szakemberek, jellemzően a megyeszékhelytől, illetve a nagyobb településektől távolodva, akik állandó jelenléttel, a helyi közösségek számára hitelesen és a helyi viszonyokhoz igazodva tudnák koordinálni, alakítani a helyi fejlesztési programokat;
- Nehezen értelmezik a helyi szereplők, hogy az egyéni érdekeik mellett hogyan fogalmazzák meg a közösségi igényeket és azokhoz hogyan generáljanak támogatást, összefogást, együttműködést;
- Hiányoznak az olyan megszólalási lehetőségek sok településen a helyben élők számára, ahol ki tudnák fejezni, hogy hogyan lehetne az ő környezetükben erősíteni a társadalmi felzárkózás folyamatát;
- Egyes célcsoportok igényei és társadalmi felzárkózásának a szükségessége még mindig nem látszódnak kellően egyértelműen a többségi társadalom számára;
- A többségi társadalom tagjainak a szolidaritásán túl azok támogató, aktív hozzáállása is szükséges az eredményes befogadáshoz, illetve bevonódáshoz;
- Folyamatos infrastruktúra-fejlesztés lenne szükséges, amelynek igazodnia szükséges mind a mozgáskorlátozottak, mind az idősek, mind a nagycsaládosok és a gyermeket nevelők igényeihez, miközben környezetvédelmi szempontok is érvényesülnek;
- A környezetvédelem és energiabiztonság kérdésének a felvállalása is szükséges lenne a jövőben.

A fentiek alapján az egyes aktorok az alábbiakat vállalják együttesen az általános megállapodás részeként:

1. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

- Képviseli: Hubai Imre, a közgyűlés elnöke

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat vállalja, hogy folyamatos szakmai, technikai, koordinációs és kommunikációs segítséget nyújt a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Felzárkózási Fórum, valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyteremtési Paktum aláírói számára, azaz, előzetes egyeztetések alapján szakmai munkatársakat, technikai eszközöket, tárgyalót, rendezvényhelyiségeket, valamint egyeztetési fórumokat és csatornákat biztosít a társadalmi felzárkózásban érintett aktorok és kezdeményezőik számára.

2. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal

- Képviseli: Dr. Berkó Attila, kormány megbízott

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal vállalja, hogy a társadalmi felzárkózáshoz szükséges közigazgatási, szakigazgatási folyamatokhoz megfelelő szakmai és technikai háttérrel biztosít mind az egyes célcsoportok, mind az őket képviselő aktorok számára, különös tekintettel a munkahelykeresés, egészségügyi szűrővizsgálatok, alapellátási tevékenységek témakörében. Mindezekhez vállalja, hogy széles körben tájékoztat, valamint folyamatosan bevonja az egyes aktorokat és a célcsoportok tagjait azon törekvéseibe, hogy hogyan tudná tevékenységét eredményesebben, sikerebben végezni.

3. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat

- Képviseli: Farkas László, elnök

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat vállalja, hogy csatlakozik a megyei roma közösségek társadalmi felzárkózását elősegítő kezdeményezésekhez, és segítik azok kidolgozását, megvalósítását, értékelését. Mindezeket túl a testület vállalja, hogy segíti minden olyan felmérés, kutatás eredményes megvalósítását, amelyek a megyei roma közösségek társadalmi felzárkózásához szükséges folyamatokat, jellemzőket, körülményeket vizsgálják. Mindezeket túl a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Önkormányzat vállalja, hogy segíti a megyei roma közösségek bevonását a társadalmassítási folyamatokba, különös tekintettel a 2021-2027 közötti Európai Unió fejlesztési időszakban megtervezhető és megvalósítható projektek és fejlesztések vonatkozásában.

4. Szolnoki Tankerületi Központ

- Képviseli: Szutorisz Szügyi Csongor, igazgató

A Szolnoki Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a lány tanulóakra. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikeresebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

5. Jászberényi Tankerületi Központ

- Képviseli: Zsemberi Zoltán, igazgató

A Jászberényi Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulóira. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikeresebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

6. Karcagi Tankerületi Központ

- Képviseli: Sági István, igazgató

A Karcagi Tankerületi Központ vállalja, hogy részt vesz az illetékességi területén található közoktatási intézményekben, vagy azok munkájával összefüggésben megvalósítható és a társadalmi felzárkózást elősegíteni képes programok tervezésében, megvalósításában és értékelésében, úgy, hogy kiemelt figyelmet fordít a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulóira. A Tankerület vállalja, hogy a szükséges GDPR elvárások betartása mellett kérésre a társadalmi felzárkózásban érintett egyes megyei szereplők számára adatokat, statisztikákat biztosít, amelyek segíthetik az egyes szakmai programok sikeresebb megtervezését és teljesítését. Mindezek mellett a Tankerületi Központ vállalja, hogy kiemelt figyelmet fordít a jövőben a fentiekben felsorolt sérülékeny csoportokba tartozó diákok családjainak a bevonására, a velük való párbeszéd és együttműködés megerősítésére.

7. Szolnoki Szakképzési Centrum

- Képviseli: Kalmár Andrea, főigazgató

A Szolnoki Szakképzési Centrum vállalja, hogy az intézményeiben kiemelt figyelem kíséri majd a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók sikeres iskolai előmenetelét, és ehhez saját elvárásokat fogalmaz meg az illetékessége alá tartozó oktatási intézmények vezetői és munkatársai számára. A Szolnoki Szakképzési Centrum egyértelműen a társadalmi felzárkózás egyik valós eszközeként tekint a hazai szakképzés rendszerére, ezért megkülönböztetett figyelemmel végzi el feladatát a 2020. szeptemberétől gyakorlatban is alkalmazható új szakképzési jogszabályok alapján, és ehhez a lehető legszélesebb körű együttműködésre

törekszik a megye más szakmai és érdekképviselői aktoraival. A szakképzési centrum vállalja továbbá, hogy amennyiben igény mutatkozna egy Megyei Szakképzési Stratégia kidolgozására, valamint egy Megyei Szakképzésfejlesztési Kerekasztal létrehozására, úgy azok előkészítését segíti, - és számára is kedvező feltételek és körülmények fennállása - utóbbi munkájában tevékenyen részt vállal.

8. Karcagi Szakképzési Centrum

- Képviseli: Pardi Sándor főigazgató

A Karcagi Szakképzési Centrum vállalja, hogy az intézményeiben kiemelt figyelem kíséri majd a roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók sikeres iskolai előmenetelét, és ehhez saját elvárásokat fogalmaz meg az illetékessége alá tartozó oktatási intézmények vezetői és munkatársai számára. A Karcagi Szakképzési Centrum egyértelműen a társadalmi felzárkózás egyik valós eszközeként tekint a hazai szakképzés rendszerére, ezért megkülönböztetett figyelemmel végzi el feladatát a 2020. szeptemberétől gyakorlatban is alkalmazható új szakképzési jogszabályok alapján, és ehhez a lehető legszélesebb körű együttműködésre törekszik a megye más szakmai és érdekképviselői aktoraival. A szakképzési centrum vállalja továbbá, hogy amennyiben igény mutatkozna egy Megyei Szakképzési Stratégia kidolgozására, valamint egy Megyei Szakképzésfejlesztési Kerekasztal létrehozására, úgy azok előkészítését segíti, - és számára is kedvező feltételek és körülmények fennállása - utóbbi munkájában tevékenyen részt vállal.

9. Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete

- Képviseli: Murányi Zsigmondné, elnök

A Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete vállalja, hogy együttműködik minden olyan fejlesztési program kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében, amely a megyében élő mozgássérült embereket, valamint családjukat és környezetüket tudja segíteni a társadalmi felzárkózással összefüggésben, különös tekintettel a munka világára, az egészségügyre, a lelki egészség megtartására, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtésére és megerősítésére. Az egyesület mindezek mellett vállalja, hogy folyamatosan és részletesen tájékoztatja a megyében élő mozgássérült emberek, családjukat és környezetüket minden olyan kezdeményezésről, amelyeknek aktív részesei lehetnek, valamint amelyek segíthetik a társadalmi felzárkózás előmozdítását. Az egyesület vállalja továbbá, hogy a partnerségi megállapodást aláíró minden aktor, valamint azok vezetősége és munkatársai számára olyan tájékoztató előadásokat kínál, amelyek segítenek abban, hogy ezen szereplők a lehető legszélesebb körben és a lehető legeredményesebb formában találják meg a saját tevékenységükön belül azokat a beavatkozási területeket, ahol eredményesen segíthetik a mozgássérült emberek társadalmi felzárkózását.

10. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága

- Képviseli: Kiss Róbert, megyei igazgató

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága vállalja, hogy a partnerségi megállapodást aláíró aktorokkal folyamatosan együttműködik annak érdekében, hogy az egyes célcsoportokból kikerülő diákok – roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a lány tanulók – a lehető legkönnyebben és a lehető legbiztosabban tudjanak elhelyezkedni a megyei agrárvállalkozásoknál, vagy fogjanak bele agráriummal kapcsolatos önálló vállalkozási tevékenységekbe.

11. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

- Képviseli: Dr. Sziráki András, elnök

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara vállalja, hogy a partnerségi megállapodást aláíró aktorokkal folyamatosan együttműködik annak érdekében, hogy az egyes célcsoportokból kikerülő diákok – roma, a mélyszegény, a tanulási nehézségekkel küzdő hátrányos helyzetű, a mozgássérült, a fogyatékkal élő, valamint a leány tanulók – a lehető legkönnyebben és a lehető legbiztosabban tudjanak elhelyezkedni a megyei vállalkozásoknál, és kapjanak kellő támogatást önálló vállalkozási tevékenység elindításához.

12. Magyar Máltai Szeretetszolgálat

- Képviseli:

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalja, hogy a sikeres társadalmi felzárkózás érdekében felkínálja a Jász-Nagykun-Szolnok megyei érintett aktorok számára a Diagnózis-alapú szakmai módszertant (diagnózisalapú felzárkózási roma stratégia) egyes elemeit, valamint annak eddigi tapasztalatait. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalja, hogy az általa a megyében, valamint a régióban megvalósuló fejlesztési programok tervezési és megvalósítási részleteivel, kidolgozási és megvalósítási technikáival igény szerint megismerteti az egyes érdeklődő felzárkózási szereplőket, valamint kapacitásai függvényében maga is segíti a Jász-Nagykun-Szolnok megyei kezdeményezések kidolgozását.

13. Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete

- Képviseli:

Az egyesület vállalja, hogy szakmai programok kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében együttműködik minden olyan aktorral, amelynek közvetett vagy közvetlen célja az általa is képviselt, legalább 3 gyermeket nevelő családok társadalmi felzárkózásának az előmozdítása. Ezen cél érdekében az Egyesület kiemelten kívánja segíteni a célcsoport

bevonását célzó tevékenységek megvalósulását, valamint a többségi társadalom és a közgondolkodás pozitív hozzáállásának a megteremtését.

14.Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája (Területi iroda Szolnok)

- Képviseli:

Az iroda vállalja, hogy TEF (Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság) által meghatározott és megvalósított programok közül a lehető legtöbbet kínálja a pályázati program egyes célcsoportjai számára, és próbálja őket a lehető legnagyobb számban bevonni azokba.

2. Kiemelt részfeladatok együttes teljesítéséhez szükséges esélyteremtési megállapodások

Az alábbi megállapodások célja az, hogy a fentiekben megfogalmazott, általánosnak tekinthető, és szinte minden releváns stakeholder számára feladatokat és felelősséget meghatározó össz-szereplős együttműködésen túl kevesebb szereplővel, de speciálisabb témakörökben, szűkebb környezetben kínáljanak együttműködést. Ezen megállapodások segíthetnek abban, hogy a társadalmi felzárkózás témakörében kisebb szegmensekre is kellő figyelem mellett tudjanak az egyes partnerek együttműködéseket kínálni, kevésbé általánosan, sokkal több időbeli és térbeli meghatározással.

A lenti megállapodások 5 nagyobb tématerületet ölelnek fel, az adott megállapodások ezen dimenziókban jelentkeznek. Az 5 témakör az alábbiakat jelenti:

- 1. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása**
- 2. Munka világa**
- 3. Egészségügy, egészséges élet és sport világa**
- 4. Lakhatás és családtámogatás-politika kérdése**
- 5. Eredményes közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében**

Cél, hogy a fenti témakörök mindegyikében olyan megállapodások szülessenek, amelyek hosszú távon is fenntarthatók, és valóban hozzáadott értéket kínálhatnak a megye általános fejlesztéspolitikája részére is.

1. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 1.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikeresebb alapfokú oktatási előmenetele a Szolnoki Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Tankerületi Központ**
- **Szolnoki Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében együttműködnek az oktatási esélyegyenlőség, a méltányos, eredményes és minőséginevelés-oktatás megteremtéséért, fenntartásáért, a tanulói lemorzsolódás és a szegregációs folyamatok megelőzéséért, ezen jelenségek kezeléséért, problémák megoldásáért. Elkötelezettek az egyenlő bánásmód, a diszkrimináció- és szegregációmentesség az esélyegyenlőtlenségek csökkentése és az egyenlő esélyű hozzáférés mellett. Ennek szellemében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselétére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok, projektek és tervek, különösen tanodai támogatást kínáló kezdeményezések támogatása, a TEIT céljainak megvalósítása, – a téma szempontjából releváns helyzetelemzések, intézkedési tervek kölcsönös megismerése, koherencia teremtés és adatszolgáltatásokban együttműködés, – ösztöndíj-lehetőségek teremtése és/vagy kiaknázása, valamint motivációs programok
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok, kiemelt jelentőséggel az iskola megbecsültségének növelésére, az iskolaór program elfogadására, támogatására
3. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok, pályaválasztási tanácsadó foglalkozások megszervezése, megtartása, egyedi javaslatok és tervezett életpályamodellek kidolgozása a roma és hátrányos helyzetű diákok számára

2. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 2.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikeresebb alapfokú oktatási előmenetele a Jászberényi Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Jászberényi Tankerületi Központ**
- **Jászberényi Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviseletére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
3. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok

3. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 3.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikerebb alapfokú oktatási előmenetele a Karcagi Tankerületi központ illetékessége alá tartozó iskolákban

Megállapodás aláírói:

- **Karcagi Tankerületi Központ**
- **Karcagi Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Marista TIP Tanoda**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselétére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

4. Iskolai eredményesség előmozdítását célzó programok
5. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
6. Tudatosabb továbbtanulási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok

4. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 4.

Témakör:

Romák és mélyszegénységben élők sikereesebb szakközépiskolai oktatási előmenetele

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Szakképzési Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű diákok szakképzési oktatásával kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselétére és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. A szakközépiskolai eredményesség előmozdítását célzó programok, egyértelmű célként megfogalmazva, hogy a korábbiaknál több roma és hátrányos helyzetű fiatal szerezzon végzettséget a megye szakmát kínáló középiskolaiban. Ennek érdekében az oktatási intézmények folyamatosan segítik a megfelelő információkkal ellátni a diákokat és családjaikat, valamint a megyei roma nemzetiségi önkormányzatot és rajta keresztül a helyi roma nemzetiségi önkormányzatokat.
2. Roma és hátrányos helyzetű családok eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok, egyértelmű célként megfogalmazva azt, hogy növelni kell a roma és hátrányos helyzetű közösségekből érkező erkölcsi és közösségi támogatást minden olyan roma és hátrányos helyzetű fiatal számára, akinek a sikeres szakmaszerzését a korai iskolaelhagyás akadályozná meg. Ennek érdekében a roma civil szféra, valamint a roma nemzetiségi önkormányzatok vezetői számára folyamatosan szükséges lenne az oktatási intézményektől érkező információkat megosztani az érintett és bevonható családokkal.
3. Tudatosabb pályaválasztási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok, amelyek a megyében fellelhető gazdasági folyamatok alapján kínálhatnak pályaeorientációt a roma és hátrányos helyzetű gyermekek számára.

5. Oktatáshoz való hozzáférés, oktatás színvonala és hasznosulása 5.

Témakör:

Mozgássérültek és fogyatékossgal élő személyek sikeresebb alapfokú és középfokú oktatási előmenetele Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Megállapodás aláírói:

- **Szolnoki Tankerületi Központ**
- **Jászberényi Tankerületi Központ**
- **Karcagi Tankerületi Központ**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**
- **Szolnoki Szakképzés Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek mozgássérült és fogyatékkal élő diákok közoktatással kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. *Mozgássérült és fogyatékkal élő fiatalok // Az alapfokú és középiskolai eredményességének előmozdítását célzó programok – kiemelt figyelemmel * az ilyen diákokkal foglalkozó pedagógusok fejlesztésére, támogatására
2. Technikai fejlesztésekre vonatkozó igények együttes megfogalmazása, források együttes felkutatása – mind az oktatási intézményekhez való eljutás kérdésében, mind pedig az oktatási intézményekben való eredményes tanulás érdekében
3. Mozgássérült fiatalok családjainak eredményesebb bevonását és támogatóbb hozzáállásának elősegítését célzó programok
4. Mozgássérült fiatalok továbbtanulási és pályaválasztási döntéseinek a meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok
5. Vegyes közegben való tanuláshoz szükséges, befogadóbb magatartást előmozdító programok, amelyek révén a többségi diákok megértőbbek és támogatóbbak lehetnek a mozgássérült, vagy fogyatékkal élő diáktársaikkal szemben

6. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 1.

Témakör:

Romák és hátrányos helyzetűek munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésének, illetve megmaradásának kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**
- **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Szolnoki Szakképzési Centrum**
- **Karcagi Szakképzési Centrum**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacon való elhelyezkedésével kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra jutását segítő programok együttes kidolgozása, kiemelt tekintettel a pályakezdőkre és a nőkre
2. Roma mikro- és kisvállalkozások megerősödését és sikeres működését célzó képzési programok, valamint támogatások, források felkutatását és elérését célzó közös intézkedések
3. Tudatosabb munkahely-választási döntések meghozatalát segítő intézkedéseket célzó programok a roma és hátrányos helyzetű munkavállalók számára, kiemelten a pályakezdőkre vonatkozóan
4. Munkaadók eredményesebb bevonását és nyitottabb hozzáállásának a megteremtését célzó intézkedések a munkavállalók irányába
5. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalóknak a korábbiaknál nagyobb számban való megjelenése az érdekképviselőkben

6. Munkahelyi fluktuációt csökkentő programok együttes kidolgozása és megvalósítása, különösen azon járásokban, amelyekben az átlagot meghaladó a munkanélküliség
7. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalóknak az agráriumban való elhelyezkedését kiemelten célzó intézkedések, kezdeményezések
8. Roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci diszkriminációjának visszaszorítását célzó intézkedések
9. A roma és hátrányos helyzetű diákok duális képzésben való megjelenését segíteni képes kezdeményezések kidolgozása és megvalósítása, a velük szembeni hátrányos megkülönböztetés visszaszorítása

7. Munkaerőpiacon való elhelyezkedés 2.

Témakör:

Mozgássérültek és fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésének, illetve hosszú távú megmaradásának kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara**
- **Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a mozgássérült, fogyatékkal élők, illetve megváltozott képességű munkavállalók munkaerőpiacon való elhelyezkedésével kapcsolatban meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Mozgássérült és megváltozott képességű munkavállalók munkaerőpiacra jutását segítő programok együttes kidolgozása, kiemelt tekintettel a pályakezdőkre és a nőkre
2. Mozgássérült és megváltozott képességű munkavállalók családjainak és közvetlen környezetének eredményesebb bevonása és támogatóbb hozzáállásának elősegítése a munkaerőpiacon való eredményesebb elhelyezkedése érdekében
3. Munkaadók eredményesebb bevonását és nyitottabb hozzáállásának a megteremtését célzó intézkedések
4. Mozgássérült és fogyatékossgal élő személyek munkaerő-piaci diszkriminációjának visszaszorítását célzó intézkedések

8. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 1.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak kórházi és egészségügyi szakellátásban való eredményesebb megjelenését, részvételét célzó intézkedések kérdése

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**
- **Szolnoki Hetényi Géza Kórház**
- **Jászberényi Szent Erzsébet Kórház**
- **Karcagi Kátai Gábor Kórház**
- **Mezőtúri Városi Kórház és Rendelőintézet**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak kórházi és egészségügyi szakellátásával kapcsolatosan meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőit és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Növelni a roma és hátrányos helyzetű állampolgárok szűrővizsgálatokon való megjelenését
2. Előmozdítani, illetve növelni a roma és hátrányos helyzetű állampolgárok egészségtudatosabb hozzáállását, kiemelten a táplálkozás és a testmozgás témakörében
3. Előmozdítani a diszkrimináció-mentes kórházi és egészségügyi szakellátási gyakorlatot, segítve mind a páciensek, mind az egészségügyi szakembereket abban, hogy nyitottabban és egymást segítve legyenek annak részesei

9. Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 2.

Témakör:

Mozgáskorlátozottak és fogyatékossgal élő személyek kórházi és egészségügyi szakellátásban való eredményesebb megjelenését, részvételét célzó intézkedések témaköre

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**
- **Szolnoki Hetényi Géza Kórház**
- **Jászberényi Szent Erzsébet Kórház**
- **Karcagi Kátai Gábor Kórház**
- **Mezőtúri Városi Kórház és Rendelőintézet**
- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek a mozgáskorlátozottak és a fogyatékossgal élő személyek kórházi és egészségügyi szakellátásával kapcsolatosan meghatározható jellemzőiről, valamint közös szakmai javaslatok kidolgozására és együttes képviselőre és megvalósítására fejezik ki közös szándékukat.

Kiemelt célok:

1. Növelni, a mozgáskorlátozottak és fogyatékossgal élő személyek a szűrővizsgálatokon való megjelenését
2. Előmozdítani, hogy a lehető legmegfelelőbb technikai fejlesztések segítsék az akadálymentesítést a megye egészségügyi intézményeiben
3. Előmozdítani a diszkrimináció-mentes kórházi és egészségügyi szakellátási gyakorlatot, segítve mind a páciensek, mind az egészségügyi szakembereket abban, hogy nyitottabban és egymást segítve legyenek annak részesei

10.Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 3.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak megjelenése a sport világában

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kosárlabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Labdarúgó Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kézilabda Szövetség**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjainak – kiemelten a fiataloknak – a sport világában való megjelenését, abba való bevonódását az általuk képviselt csapatsportágakban.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani a roma és hátrányos helyzetű fiatalok szélesebb körű megjelenését az egyes egyesületek utánpótlás-csapataiban, különösen az alábbi településeken: Jászberény (labdarúgás, kosárlabda), Szolnok (labdarúgás, kosárlabda, kézilabda), Karcag (labdarúgás), Törökszentmiklós (kézilabda, labdarúgás), Mezőtúr (kézilabda), Túrkeve (kézilabda)
2. Előmozdítani és segíteni a roma és hátrányos helyzetű fiatalok, illetve (roma és hátrányos helyzetű) közösségek önálló sportegyesület-alapítási szándékait
3. Közös feladatok meghatározása annak érdekében, hogy promótálni, népszerűsíteni lehessen az egyes sportágakat, valamint a megyében működő sportklubokat – megyei s helyi kötődés erősítése a roma és hátrányos helyzetű közösségekben

11.Egészségügy, egészséges élet és a sport világa 4.

Témakör:

Mozgáskorlátozottak és fogyatékossgal élő személyek megjelenése a sport világában

Megállapodás aláírói:

- **Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete**
- **Albatrosz Életmód és Sport Egyesület**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kosárlabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Labdarúgó Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kézilabda Szövetség**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Atlétikai Szövetség**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a mozgáskorlátozottaknak és fogyatékkal élőknek a sport világában való szélesebb körű megjelenését, abba való bevonódását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani a mozgáskorlátozottak és fogyatékossgal élő személyek személyes megjelenési lehetőségét a megyében megvalósuló nyilvános sporteseményeken – ez kiemelten közlekedési segítségnyújtásra, valamint a sporthelyszínek akadálymentesítésére (pl. uszodák) vonatkozik
2. Előmozdítani és segíteni egy vagy több csörgőlabda-, esetleg kerek-székes kosárlabda csapat megalakulását – kiemelten Szolnok városában, vagy bármilyen olyan településen, ahol erre megfelelő körülmények lesznek majd biztosítottak
3. Előmozdítani a parasport társadalmi megbecsülését

12. Lakhatás- és családtámogatás

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek lakhatási feltételeinek javítását célzó intézkedések

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Cigány Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek lakhatási feltételeinek javítását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és támogatni a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban (HEP-ekben) azokat az intézkedéseket, amelyek növelhetik a szociális, illetve nem szociális alapú bérlet-állomány növelését helyi szinteken
2. Kezdeményezni olyan pályázati programok kidolgozását és megvalósítását a 2021-2027-es Európai Unió fejlesztési időszak során, amelyek komplex intézkedések révén lakhatás-fejlesztést céloznak
3. Kezdeményezni olyan intézkedéseket, akciókat, amelyek helyi szintű összefogás, szolidaritás mentén segíthetik a lakhatási körülmények javítását, különösen azokon a településeken, amelyeken kiemelt fejlesztések megvalósítása lesz indokolt
4. Támogatni, és számukban növelni azokat a roma és hátrányos helyzetű mikro-, és kisvállalkozásokat, amelyek a lakhatást segítő építőipari feladatok elvégzésére is alkalmasak
5. Előmozdítani és támogatni a tudatos ingatlanhasználatot a roma és hátrányos helyzetű közösségekben, amely révén meghosszabbítható az egyes ingatlanok élettartama, illetve gazdaságosabban tarthatók fenn

6. Folyamatos tájékoztatás kínálása minden olyan kormányzati intézkedésről, amely a roma és hátrányos helyzetű csoportokat is segíteni tudja a lakhatás biztosabbá tételében (Családi Otthonteremtési Kedvezmény, Lakás-felújítási Támogatás 50%-os mértékben 3 millió forint erejéig stb.)

13. Lakhatás- és családtámogatás 2.

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek család-, életvezetését segíteni hivatott intézkedések

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Területi Igazgatósága Szolnok**
- **Nagycsaládosok Szolnoki Egyesülete**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségekben az egyes családok életvezetéséhez kapcsolódó feltételeinek javítását.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és kiemelt kérdésként kezelni a családon belüli erőszak visszaszorítását a roma és hátrányos helyzetű közösségekben is
2. Kezdeményezni és megvalósítani egy, a tudatos gyermekvállalás-, valamint a tudatos és biztonságos szexuális élet kérdéseit megyei szinten megvitató, és a roma, valamint a hátrányos helyzetű családokat széles körben elérő programot
3. Kiemelt formában előmozdítani és támogatni a női és gyermekjogok érvényesülését a roma és hátrányos helyzetű közösségekben
4. Szociális munkások és esetmenedzserek széles körű bevonása a Helyi Esélyegyenlőségi Programok felülvizsgálati folyamataiba
5. Kezdeményezni és megvalósítani a pénzügyekkel kapcsolatos tudatosabb magatartást előmozdító programot
6. Segíteni a fenti témakörökkel foglalkozó civil szervezetek (egyesületek, alapítványok) létrejöttét helyi, térségi és megyei szinteken

14.Közfeladat-ellátás a társadalmi felzárkózás érdekében

Témakör:

Roma és hátrányos helyzetű közösségek és közfeladat-ellátók közfeladatot ellátó személyek együttműködésének javítása

Megállapodás aláírói:

- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Hivatala**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat**
- **Észak Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság Jász-Nagykun-Szolnok Megyei igazgatósága**
- **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság**
- **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság**
- **Országos Mentőszolgálat**

A megállapodás tartalma:

Az aláírók megállapodnak abban, hogy az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 azonosítószámú, „A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című pályázat részeként, valamint az annak megvalósulása során létrejött vívmányok fenntartása érdekében folyamatosan (rendszeresen, évente legalább 2 alkalommal) egyeztetnek arról, hogy hogyan segíthetik elő a roma és hátrányos helyzetű közösségek, valamint az egyes közfeladat-ellátó hatósági szervek sikeres együttműködését.

Kiemelt célok:

1. Előmozdítani és kiemelt kérdésként kezelni a roma és hátrányos helyzetű fiataloknak a közfeladat-ellátásban való megjelenését, kiemelt területként meghatározva a közrendvédelem, a büntetés-végrehajtás, a katasztrófavédelem, a honvédelem, a közösségi közlekedés, a postai szolgáltatások, valamint az egészségügy és az oktatás témakörét. Ennek érdekében szükséges a roma és hátrányos helyzetű közösségek képviselőinek a bevonása a toborzási és kiválasztási a folyamatokba
2. Előmozdítani, hogy a roma és hátrányos helyzetű közösségek tagjai a korábbiaknál szélesebb körű és átfogó ismeretekkel rendelkezzenek a közfeladat-ellátásban megjelenő legfontosabb jogszabályokról, jogosultságokról és kötelezettségekről
3. Kezdeményezni, hogy a közfeladat-ellátók a lehetőségeikhez mérten a lehető legtöbbször és a lehető legtöbb féle formában jelenjenek meg a civil közegben, különösen az általános iskolákban, középiskolákban, tanodákban, roma és hátrányos helyzetű közösségekben

4. Kezdeményezni szükséges egyes nehezebben megoldott közfeladat-ellátási esetek megvitatását, modellezését, valamint olyan konfliktus-kezelési protokollok kidolgozását, amelyek bármikor alkalmazhatóak
5. Kommunikációs továbbképzések kezdeményezése a leginkább érintett közfeladat-ellátó szervek számára (rendőrség, katasztrófavédelem, mentőszolgálat)

VI. Mellékletek

1. melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez
2. melléklet: Meghívó Megyei Felzárkózási Fórum ülésre
3. melléklet: Média megjelenések tára 2021 augusztusig
4. melléklet: Szolgáltatási Út Térkép járásonkénti közszolgáltatás-hiány térképei

1. melléklet: Interjúvázlat társadalmi felzárkózást végző szereplők megkérdezéséhez

Név: _____

Szervezet: _____

Beosztás: _____

Szervezet felzárkózási célú tevékenységeinek bemutatása:

Szervezet tevékenysége által érintett JNSZ megyei járás:

Szervezet tevékenysége által érintett (sérülékeny) célcsoport:

telefon: _____

e-mail: _____

Az **Önök szervezete** hogyan tud **hozzájárulni** a felzárkózáspolitikai problémák megoldásához?

Milyen **konkrét vállalásaik**, változtatásaik, fejlesztéseik vannak, lehetnek a felzárkózási területen? Hogyan érvényesül(het)nek a napi munkájuk során a felzárkózási szempontok?

Az Önök szervezete milyen **más szervezetekkel van kapcsolatban** a felzárkózási problémák megoldása kapcsán?

Milyen szakmai **együtműködések**et tartana kívánatosnak az Önök szervezete számára a felzárkózási területen?

Milyen **jógyakorlatokat** ismer a felzárkózás területén **Jász-Nagykun-Szolnok Megyében**?
(jógyakorlat gazdája, célcsoportja, tevékenysége, helyszíne – település, járás, egyéb információk)

Milyen **jógyakorlata** van az **Önök szervezetének** ezen a területen?
(jógyakorlat gazdája és (ha van) partnerei, célcsoportja, tevékenysége, helyszíne – település, járás, egyéb információk)

Milyen további **szakemberek, szervezetek megkeresését javasolják** a jelen projekt folytatásaként tovább működő Megyei Felzárkózási Fórum és Munkacsoportok munkájának segítésére?

Ön szerint melyek a legfontosabb megoldandó **kulcsproblémák** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Ön szerint melyek a legfontosabb elvégzendő **kulcsfeladatok** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Ön hogyan **rangsorolná** ezeket a **kulcsfeladatokat**? Rövid (5 év), közép (10 év) és hosszútávon (15 év) hogyan épülnek egymásra ezek a kulcsfeladatok Ön szerint?

Ön szerint kik a legfontosabb **kulcsszereplők** a felzárkózáspolitikában JNSZ megyében?

Milyen **módszertani megoldásokat** javasolna a jövőre nézve az érintett szereplők együttműködésének fejlesztésére?

Ön szerint hogyan lehetne **motiválni** a felzárkózással érintett **célcsoportokat** az aktív részvételre, együttműködésre, aktivitásra az életüket, sorsukat, boldogulásokat, hétköznapjaikat, jövőjüket befolyásoló folyamatokban, változásokban, változtatásokban, fejlődésben és fejlesztésben?

Ön szerint hogyan lehetne **motiválni** a felzárkózással érintett célcsoportokkal foglalkozó **szakembereket** az együttműködésre?

2. melléklet: Meghívó egy Megyei Felzárkózási Fórum ülésre

Európai Unió

MEGHÍVÓ

V. MEGYEI FELZÁRKÓZÁSI FÓRUM NYÍLT ÜLÉSÉRE ÉS A XI. MUNKACSOPORT ÜLÉSRE

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat nevében az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 sz. „Felzárkózási-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” c. program keretében tisztelettel meghívjuk Önt a JNSZ Megyei Felzárkózási Fórum következő nyílt ülésére.

A projekt teljes időtartama alatt a 2018. 12. 17-én megalakult Megyei Felzárkózási Fórum tagjai 12 alkalommal munkacsoportokat hoznak létre. A munkacsoportoknak a projekt célcsoportjaihoz kapcsolódó tematikus üléseket kell tartania, amelyek a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségeket feltérképezik, feltárják és megoldási javaslatokat fogalmaznak meg a Fórum számára.

Jelen találkozó célja, hogy a Fórum részéről elfogadásra kerüljön a projektben eddig előállított két szakmai dokumentum (Szolgáltatási út térkép (SZÚT) és Lokális horizontális felzárkózási szempontokról (LHFSZ) szóló tanulmány), és további információkat gyűjtsünk a Megyei Esélyteremtő Paktum elkészítéséhez.

Következő munkacsoport ülésünket a Fórumot követően tartjuk meg. Tisztelettel meghívjuk Partnereinket, hogy aktív részvételükkel és szakmai rálátásukkal segítsék elő közös munkánkat.

A rendezvény helyszíne: **Vigadó Kulturális Központ, Kisújszállás, Szabadság tér 7.** (ingyenes parkolás a Piac utca felől a Vigadó udvarán)

A rendezvény időpontja: **2021. július 13. (kedd) 11:00 – 15:30**

PROGRAM:

10:30 - 11:00 REGISZTRÁCIÓ

11:00 - 12:00 FÓRUM: MUNKAEBÉD

KÖSZÖNTŐ – HUBAI IMRE (MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE)

A SZÚT és a LHFSZ elfogadása és szakmai hozzászólások

12:00 – 12:50 FÓRUM: BESZÉLGETÉSINDÍTÓ ELŐADÁSOK

MILYEN RÖVID ÉS HOSSZÚTÁVÚ PROBLÉMÁKAT INDUKÁL ÉS MILYEN KIAKNÁZATLAN LEHETŐSÉGEKET REJT A ROMA CÉLCSOPORT SZÁMÁRA AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZERBEN AZ ALACSONY HALLGATÓI LÉTSZÁM?

DR. HABIL MÓRÉ MARIANNA, DEBRECENI EGYETEM EGÉSZSÉGÜGYI KAR, DÉKÁN, NYÍREGYHÁZA (20 P)

A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSSZOLGÁLAT ROMÁKAT ÉS MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐKET ÉRINTŐ

FELZÁRKÓZÁSI CÉLÚ TEVÉKENYSÉGEINEK BEMUTATÁSA

BÁN ILDIKÓ, MAGYAR MÁLTAI SZERETETSSZOLGÁLAT ÉSZAK ALFÖLDI RÉGIÓS MODELL PROGRAM VEZETŐJE, NYÍREGYHÁZA (15 P)

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSSZOLGÁLAT TISZABURAI JELENLÉT PROGRAMJÁNAK BEMUTATÁSA

BÁTKI MÁRTON, MAGYAR MÁLTAI SZERETETSSZOLGÁLAT TISZABURAI JELENLÉT PROGRAM VEZETŐJE, TISZABURA (15 P)

12:50 – 14:30 MUNKACSOPORT: KERESZTAL BESZÉLGETÉS

FELKÉRT HOZZÁSZÓLÓK:

ROMA FELZÁRKÓZÁSI LEHETŐSÉGEK A FOGLALKOZTATÁS ÉS KÉPZÉS TERÜLETÉN AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

VERESNÉ ANDRÁS HAJNALKA, KÁTAI GÁBOR KÓRHÁZ, HUMÁNERŐFORRÁSGAZDÁLKODÁSI

CSOPORTVEZETŐ, KARCAG (10-15 P)

A DEBRECENI EGYETEM SZOLNOKI CAMPUS SZEREPE AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS KÉPZÉSEKBEN.

DR. SZABÓ ATTILA PÉTER, DEBRECENI EGYETEM SZOLNOKI CAMPUS, CAMPUSIGAZGATÓ, SZOLNOK (10-15 P)

MODERÁTOR:

VERESNÉ PÉTER JUDIT (JNSZM ÖNKORMÁNYZAT FELZÁRKÓZÁSI MUNKATÁRS)

14:30 - 15:30 MUNKACSOPORT: TANULMÁNYI SÉTA

TÁRSADALMI ESÉLYTEREMTÉSI FŐIGAZGATÓSÁG KISÚJSZÁLLÁSI FEJLESZTÉSI

KÖZPONTJÁNAK MEGTEKINTÉSE (KISÚJSZÁLLÁS, VÁSÁR ÚT 4)

HÁZIGAZDA:

SENTANDRÁSI ERSZÉBET (FEJLESZTÉSI KÖZPONT VEZETŐ)

Szolnok, 2021. július 05.

Hubai Imre
a megyei közgyűlés elnöke

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. melléklet: Médiamegjelenések tára

2021. 06. 12. **Közösségépítés az ország cseresznyeskertjében**

Hagyományos ízek, népi játékok, kézműves foglalkozás, és a Nagykörűn elmaradhatatlan cseresznyezés, így telt a június 12-én megrendezett közösségépítő rendezvény.

Roma táncműsorral indult a program a Nagykörűi Szabadidőparkban, majd különféle játékok és foglalkozások keretében a látogatók próbára teheték rátermettségüket és kezűgyességüket. A híres nagykörűi vendégszeretet jegyében finom helyi cseresznyével kínálták a résztvevőket. Roma lányok és asszonyok közösen készítették el az ebédet a megjelentek számára, féltve őrzött receptúra alapján. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/06/galeria-kozossegepites-az-orszag-cseresznyeskertjeben/>

2021. 07. 23. **Szolonokon ülésezett a Megyei Felzárkózási Fórum**

A „Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun Szolnok megyében” program keretében 2021. június 23-án a Megyei Felzárkózási Fórum nyílt ülést tartott Szolonokon.

A találkozó célja az volt, hogy összegezze az elmúlt időszak – 2020. január – 2021 június – elvégzett tevékenységeit és ismertesse a projekt hátralévő időszakára vonatkozó további tervezett tevékenységeket, különös tekintettel a Megyei Esélyteremtő Paktum elnevezésű dokumentum elkészítésére vonatkozóan. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/07/szolonokon-ulesezett-a-megyei-felzarkozasi-forum/>

2021. 07. 26. **Káposztafőző verseny Kőteleken**

Példaképek nyomában címmel közösségi együttműködést erősítő rendezvényre került sor az elmúlt hétvégén Kőteleken. Július 24-én káposztafőző verseny és egyéb színes programok várták az érdeklődőket.

(...) A rendezvény a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat sikeres pályázatának és az Európai Unió támogatásának köszönhetően valósult meg. A vonatkozó projekt keretében a helyi közösségek együttműködését erősítő rendezvényeket szerveznek a megye számos településén. (...)

<https://alfoldhir.hu/2021/07/galeria-kaposztafozo-verseny-koteleken/>

2021. 07. 30. **Fókuszban a pandémia lelki hatásai**

Lelki egészségiünk egyensúlya címmel tartottak összejeövetelt július 30-án Karcagon, a Mozgássérültek Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesület karcagi klubhelyiségében. A helyi közösségi együttműködés megerősítését szolgáló rendezvényen hasznos tanácsokkal látták el a résztvevőket.

A pandémia lelki hatásairól, és azok feldolgozásáról tartott interaktív előadást Csontosné Csécsey Magdolna pszichológus, a hallgatóságot nemcsak információkkal, hanem hasznos tippekkel is ellátta.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-fokuszban-a-pandemia-lelki-hatasai/>

2021. 08. 09. Esélyt adnak a felzárkóztatásnak

Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében címmel bonyolít le egy több mint 50 millió forintos uniós pályázatot a megyei önkormányzat. A mélyszegénységben élők hatékony felzárkóztatása érdekében indított projekt keretében együttműködési modelleket alakítanak ki, sőt, több dokumentum is elkészült ezzel kapcsolatosan.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/eselyt-adnak-a-felzarkoztatasnak/>

Ötvenhét millió forint támogatást kapott a megyei önkormányzat

A sérülékeny társadalmi csoportok felzárkóztatására koncentrál a projekt. A megyei önkormányzat ötvenhétmillió forint vissza nem térítendő pályázati támogatást nyert el felzárkóztatási programjára. A projekt elsődleges célja a sérülékeny társadalmi csoportok, különösen a tartós szegénységben élők, illetve romák felzárkóztatása, valamint a velük foglalkozó szervezetek hatékonyabb beavatkozásait segítő fejlesztése.

2021. 08. 19. A gyerekek voltak a középpontban

Az államalapítás előestéjén újabb együttműködést erősítő rendezvény megvalósítására került sor Jász-Nagykun-Szolnok megyében, ezúttal Jászfényszarun. *Az alkotás ereje* címmel meghirdetett eseményen most a gyerekek voltak a középpontban.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-a-gyerekek-voltak-a-kozeppontban-jaszfenyszarun1/>

2021. 08. 27. Egy nap a barátság és elfogadás jegyében

Leszel a barátom? Igen! címmel rendezték meg augusztus 27-én az I. Jász-Nagykun Szolnok Megyei Gyermekek és Ifjúsági Barátságnapot. A kötetli eseményen színes programokkal várták az érdeklődőket.

<https://alfoldhir.hu/2021/08/galeria-egy-nap-a-baratsag-es-az-elfogadas-jegyeben/>

2021. 08.31. Fókuszban a szépkorúak és az egészség megőrzése

Érdekes előadásokkal, kulturális műsorral és hasznos tanácsokkal várták az időseket, szépkorúakat augusztus 31-én Jászberényben, az *„Életenergiánk, jókedvünk, egészségünk nyomában”* címet viselő rendezvényen, melynek egyik célja a helyi közösségi együttműködés erősítése volt.

<https://alfoldhir.hu/2021/09/fokuszban-a-szepkoruak-es-az-egeszseg-megorzese>

Videótartalmak:

<https://www.szoljon.hu/kozelet/helyi-kozelet/otvenhet-millio-forint-tamogatast-kapott-a-megyei-onkormanyzat-3745535/>

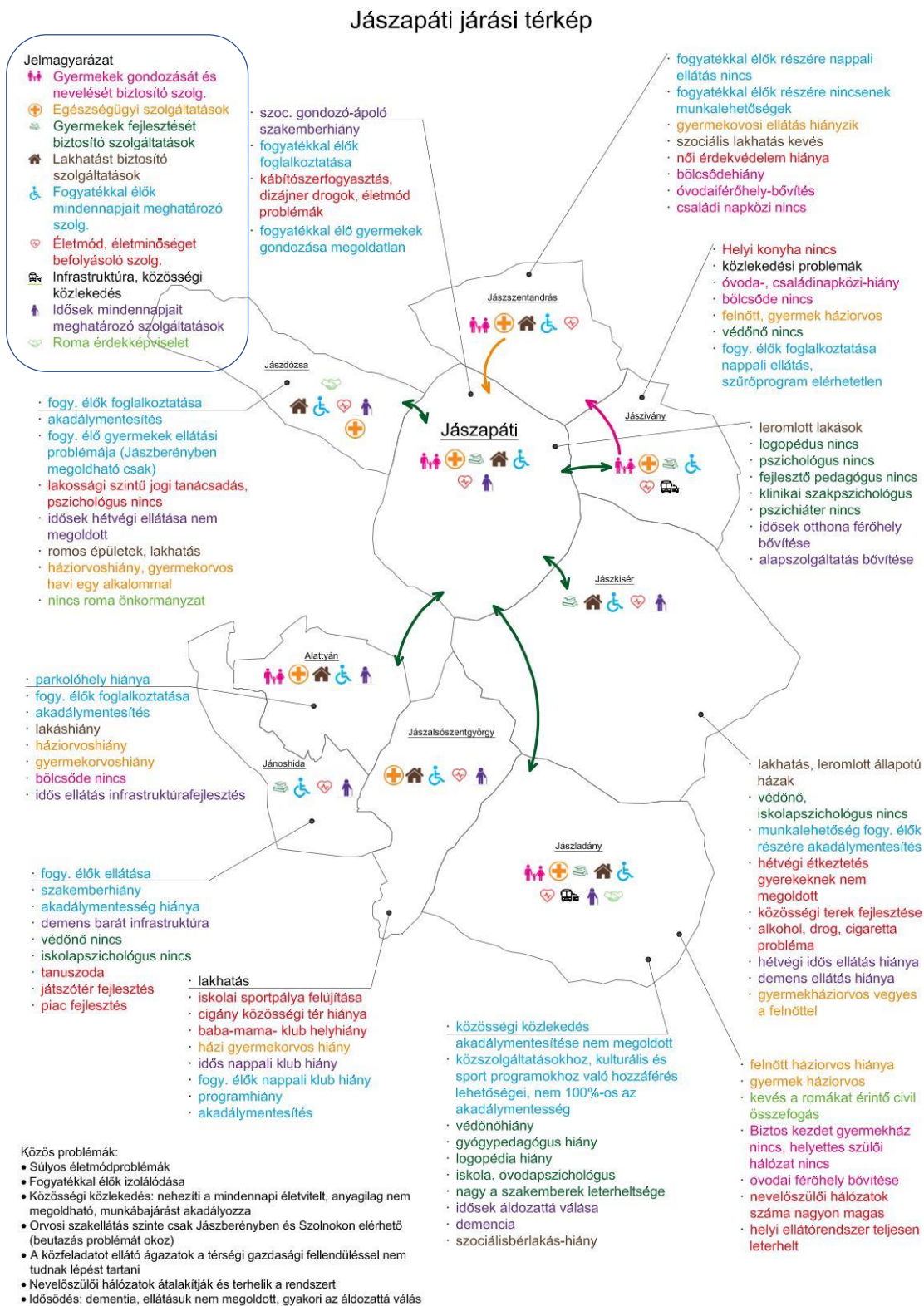
[Szolnok TV - Aktuális 2021.08.09. - Tartós szegéségben... | Facebook](#)

[Aktuális 2021.08.09. - Bing video](#)

[\(101\) Aktuális 2021.08.09. - YouTube](#)

4. melléklet: Szolgáltatási Út Térkép közszolgáltatáshiány térképei

Az alábbi járási térképek a közszolgáltatáshiányokat ábrázolják¹:

¹ Molnárné Hermann Zsófia felzárkózási munkatárs vázlatai alapján digitalizálta a Diversitas Központ

Jászberény járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogytékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- szociális szakember hiánya
- bérlakás probléma
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde nincs
- fejlesztési szakember, iskolapszichológus
- házi orvos hiánya
- fogorvos nincs
- akadálymentesítés hiánya
- fogy. nappali intézmény nincs

- SNI: Helyben nem elérhető szakszolg., vizsgálatok, integrációs problémák
- gyógypedagógus hiánya
- családi napközi nincs
- támogató szolgálat nincs
- fogy. nincs külön alapellátása
- alacsony foglalkoztatás
- közlekedés akadálymentesítése
- egészségügyi, gondozási hiányosságok
- roma önkormányzat nincs
- bérlakáshiány
- tanyák, kerékpárút infrastruktúra hiánya

- akadálymentesség hiánya
- védőnő nincs
- nem megfelelő közlekedési lehetőségek
- fogyatékkal élő gyermekek nevelő családok közösségi hiánya

Közös problémák:

- nőknek helyben nincsenek munkalehetőségeik, utazással multinacionális, nagy vállalatoknál munkát tudnak vállalni, de ezek nem családbarát gondolkodásmódúak (rugalmatlan, többműszakos, utaztatás elveszi az időt)
- humán szakemberek hiánya
- HHH gyerekek magas aránya
- kábítószerfogyasztás
- akadálymentesítés hiánya
- fogyatékkal élők foglalkoztatása
- adatok hiánya
- bérlakásállomány hiánya
- idősek izolálódása, magányosodása
- 40-50 év feletti nők elhelyezkedési nehézségei
- szakképzetlen álláskereső elhelyezkedési nehézségei

- közút minősége rossz
- lakás felújítás
- házi gyermekorvos hiánya
- baba-mama klub
- bölcsőde nincs
- képzés, szakorvosi ellátás, akadálymentesítés hiánya

- bérlakáshiány
- családi napközi nincs
- akadálymentesítés nem teljes körű
- fogy. élők részére nappali int. nem biztosított
- foglalkoztatás nem megoldott
- programokhoz hozzáférés nem megoldott

- bérlakáshiány
- akadálymentesség
- bölcsőde-, családinapközi-hiány
- védőnőhiány
- gyógypedagógus nincs
- iskolapszichológus nincs
- fejlesztő pedagógus nincs
- tárgyi fejlesztő eszközök hiánya
- házi gyermekorvosi praxis nincs
- idősek nappali ellátása hétvégén hiányos

- idősek nappali ellátásának bővítése
- idősek bentlakásos intézményének bővítése
- nyugdíjas közösségi ház étkeztetéssel
- városon belüli tömegközlekedés hiánya
- közösségi tér fiataloknak nincs

- biztonságos szórakozóhely
- 2 üres gyermekorvosi praxis hiánya
- szociális szakember hiánya
- fogyatékkal élők bentlakásos intézmény hiányzik
- akadálymentesítés hiánya

- Bölcsőde nincs, igény lenne rá
- óvodai férőhely bővítés
- akadálymentesítés
- fogyatékkal élők nappali ellátása
- szakemberhiány
- szociális szakember hiánya
- gyógypedagógus nincs
- óvoda, iskola pszichológus
- védőnő nincs
- külön házi gyermekorvos nincs
- szociális és bérlakás-állomány nincs a településen
- szennyvízelvezetés nincs
- közlekedési nehézségek
- idősek otthona, nappali étkeztetés szakápolókkal

- Bölcsőde, családi napközi nincs
- óvodai férőhely betelt
- tájékozatlanság
- foglalkoztatás hiánya
- akadálymentesítés
- fejlesztő szakemberek, pedagógus hiánya
- gyerekorvoshiány
- drogfogyasztás problémák
- nyári szünet gyermekfelügyelet
- idősek napközi ellátásának hiánya
- hétvégi ellátás hiánya
- roma vezetők széthúzása
- bérlakásállomány nincs

Karcagi járási térkép

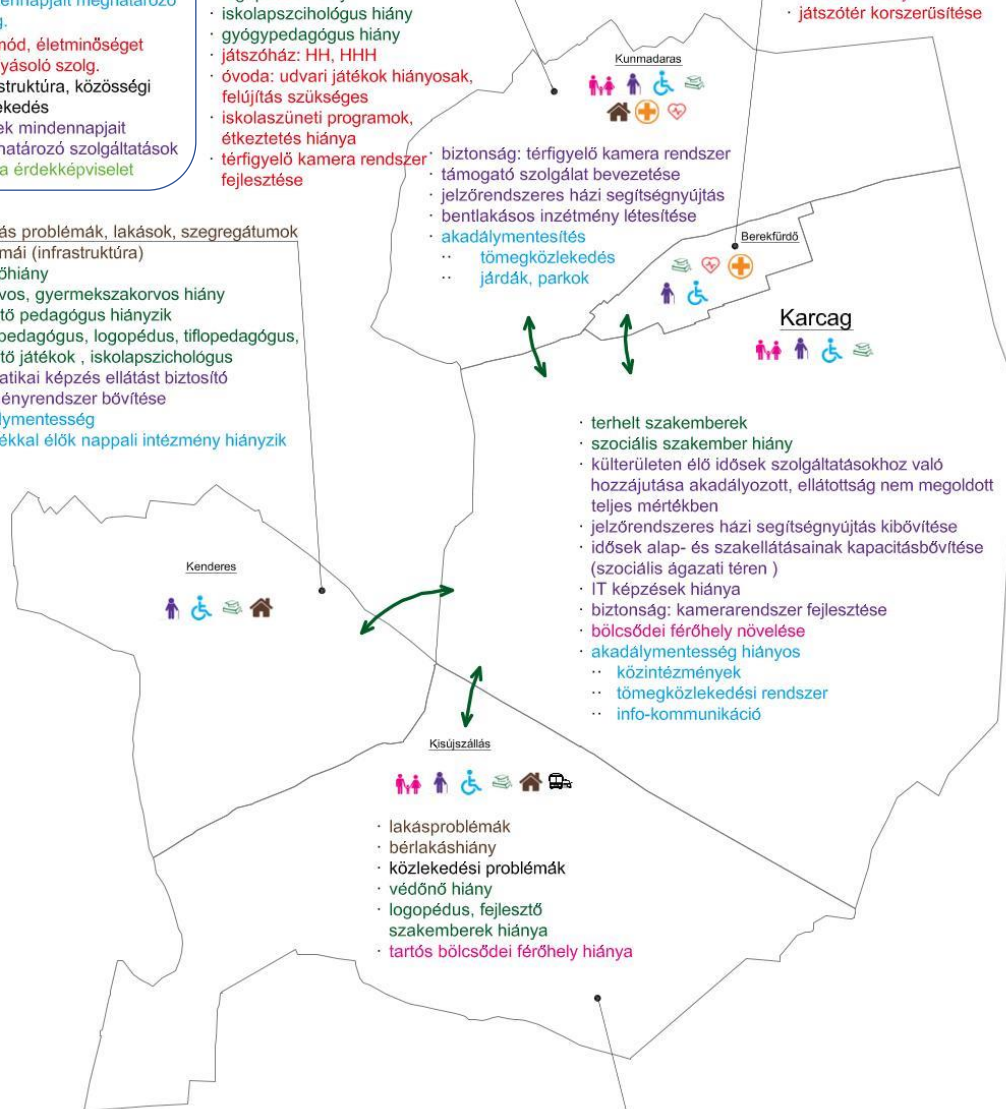
Jelmagyarázat

- Gyermekgondozás és nevelés biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogytékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- bérletállomány probléma
- háziorvos, fogorvos, gyermek háziorvos hiány, épület felújítása
- bölcsődehiány
- védőnő nincs
- logopédus hiány
- iskolapszichológus hiány
- gyógypedagógus hiány
- játszótér: HH, HHH
- óvoda: udvari játékok hiányosak, felújítás szükséges
- iskolaszüneti programok, étkeztetés hiánya
- térfigyelő kamera rendszer fejlesztése

- bérletállomány problémák, lakások, szegregátumok problémái (infrastruktúra)
- védőnőhiány
- háziorvos, gyermekszakorvos hiány
- fejlesztő pedagógus hiányzik
- gyógypedagógus, logopédus, tiflopedagógus, fejlesztő játékok, iskolapszichológus
- informatikai képzés ellátást biztosító intézményrendszer bővítése
- akadálymentesség
- fogytékkal élők nappali intézmény hiányzik

- időseknek:
 - helyi szűrőprogramok hiánya
 - házi jelzőrendszer bevezetése szükséges
- fogytékkal élők:
 - akadálymentesítés
 - helyi speciális szolgálat hiánya
 - komp. rehab. fejlesztés hiánya
- fogorvosi ügyelet
- ortopédiai szűrés
- bölcsődehiány
- játszótér korszerűsítése

- terhelt szakemberek
- szociális szakember hiány
- külterületen élő idősek szolgáltatásokhoz való hozzájutása akadályozott, ellátottság nem megoldott teljes mértékben
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kibővítése
- idősek alap- és szakellátásainak kapacitásbővítése (szociális ágazati téren)
- IT képzések hiánya
- biztonság: kamerarendszer fejlesztése
- bölcsődei férőhely növelése
- akadálymentesség hiányos
 - közintézmények
 - tömegközlekedési rendszer
 - info-kommunikáció

- lakásproblémák
- bérletállományhiány
- közlekedési problémák
- védőnő hiány
- logopédus, fejlesztő szakemberek hiánya
- tartós bölcsődei férőhely hiánya

- fogytékkal élők foglalkoztatása probléma
- akadálymentesítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése
- bentlakásos intézmény férőhelybővítése, felújítása, rossz állapotú

Közös problémák:

- Idős ellátások fejlesztése
- Téli munkavállalás
- Nők helybeli munkavállalása, képzése
- Fogytékkal élők foglalkoztatása
- Utazási problémák: közlekedés, szolg. elérhetősége
- Humán szolgáltatások szakember hiánya
- Szegregátumok lakás állapota, infrastruktúra probléma
- Tömegközlekedési eszközök nem akadálymentesítettek
- Kábítószerfogyasztás, kriminalizáció

Kunhegyes járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogytékkel élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- védőnő nincs, gyerek fejl. szakemberek hiánya
- bölcsőde, családi napközi nincs, biztos kezdet gyermekház
- művelődési ház felújítása
- játszótér helyreállítása
- kulturális programok szervezése
- időseknek nyújtott programok hiánya
- akadálymentesség biztosítása nem megoldott
- infrastruktúrafejlesztés

- bérletkésbővítés, -fejlesztés
- külterület: gáz, szennyvíz nincs
- védőnő hiánya
- gyermekorvos, szűrővizsgálatok hiánya
- szakosított ellátás nincs
- elmagányosodás
- informatikai jártasság hiánya
- foglalkoztatás nem megoldott
- nincs megfelelő igényfelmérés
- családi napközi
- egyéb hasonló szolg. hiánya
- szünidei gyermekfelügyelet hiánya
- baba-mama klub hiánya
- időseknek nincsenek programok

- közlekedési nehézségek
- lakhatási infrastr. problémák
- házi orvos, gyermekorvos, ügyelet, egészségügyi szűrő, gyógyszerár, iskolaorvos hiánya
- nem biztos, hogy a fog. élők minden támogatást megkapnak
- akadálymentesség abszolút nem megoldott tömegközlekedésben sem
- idősek kiszolgáltatottsága
- nem megfelelő közbiztonság
- nem létezik kulturális élet
- rendszeres szűrővizsgálaton nem tudnak részt venni
- nyári napközi nincs
- gyerekeknek, fiataloknak közösségi tere nincs
- művelődési ház felújításra szorul
- nincsenek könyvtár programok

Közös problémák:

- Munkahelyhiány
- Magas a romák aránya -> szakképzetlen, tartós munkanélküliség, életmód problémák
- Infrastruktúra problémák: járdák, utak, közterek kiépítése, fejlesztése, zöldesítés
- Fokozott közlekedési problémák
- Idősek kiszolgáltatottsága
- Életmód, gazdaságfejlesztési programok hiánya
- Szakemberhiány
- Alapvető szolgáltatások, köztisztviselők állapota

- tanulási képességet vizsgáló bizottság helyben történő felmérése
- 0-7 évesek speciális ellátási igényeinek kielégítésére nincs lehetőség
- rossz közbiztonság
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- házi segítségnyújtás fejlesztése
- bentlakásos idősek otthonában kapacitás fejlesztése
- fogy. élők foglalkoztatása: nem megfelelő közlekedési infrastruktúra
- akadálymentesítés hiánya
- szűrővizsgálat elérése neheztett
- kevés kulturális és sport lehetőség
- helyi szűrővizsgálat hiánya

- önkormányzati bérletkésállomány bővítése
- felnőtt részére ingyenes pszichológiai és jogi tanácsadás hiányzik
- célzott programok (gyerekek, fiatalok, idősek)
- gyerekek nyári szünidei programja
- bölcsődekapacitás fejlesztése, családi napközi nincs

- védőnő, iskolapszichológus konduktor nincs
- gyermekek szűrővizsgálat hiánya
- gyermekorvos
- szűrővizsgálatok elérhetősége nem megoldott
- bölcsőde hiánya
- gyermekek nyári táboroztatása nem megoldott
- női klubok: baba-mama klub, háztartásvezetés, főzés
- Polgárőrség felszerelése
- közlekedési infrastr., járdák rossz állapotúak
- akadálymentesített utazás

- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- köznevelési inf. felújítás
- pszichológus nincs
- gyógytornász tanár nincs
- bölcsődei férőhelybővítés
- szállításhoz gépkocsi (időseket a klubba vinni)
- idősek kulturális, közösségi programjához infrastruktúra fejlesztése

- szakemberhiány:
 - nem megfelelő végzettségű pedagógus
 - védőnő hiánya
 - szociális szakember
 - gyógyped. hiánya
 - nincs bölcsőde
 - Biztos kezdet gyermekház
 - családi napközi nincs
 - nincs elég forrás a helyi óvoda teljes kapacitásának működtetéséhez
 - iskola felújításra szorul (étkezde nagyon fontos lenne) művészetoktatási fejlesztési koncepció

- bérletkésállomány hiánya
- szűrővizsgálat hiánya
- gyógyszerár 1,5 órán át van nyitva
- fogorvos hiánya
- gyermekorvos hiánya
- nincs bölcsőde
- Biztos Kezdet gyermekház
- humán szakember hiánya
- informatikaiprogram-igény
- akadálymentesség hiánya
- foglalkoztatás igénye
- háztáji gazdasági programok
- nyári, szünidei elhelyezés nincs

- önkormányzati bérletkés hiány, korszerűsítés
- infrastruktúra fejlesztés:
 - kerékpárút korszerűsítés
 - utak, járdák építése
 - parkosítás
- akadálymentesítés
 - középületek
 - szolgáltatók
 - közlekedés, buszöblök
 - rehabilitáció, munkahely továbbfejlesztése
- játszótér igény
- gyermekbarát riportszoba
- strand télielésítés
- horgász hely
- játszótér kialakítása
- komplex gyermek programok

Kunszentmártoni járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselet

- utak állapota nem megfelelő
- közlekedési nehézségek
- kistérségi autóbusz
- bérlet, szociális lakhatás nem megoldott
- komplex intézményi háttér a gyerekek szabadidős és egészségtudatos fejlődése érdekében
- terepjáró - külterületen élők megsegítése
- idősek nappali ellátása
- akadálymentesítés

- **nincs fogorvos**
- fejlesztő szakemberek hiánya
- általános iskola hiánya
- polgárőrség
- járdák fejlesztése
- járdák akadálymentesítése
- szűrővizsgálatok hiánya

- utak állapota, külterület infrastruktúra
- szociális lakás
- iskolapszichológus
- női programok
- idősek nappali ellátás
- akadálymentesítés
- közszolg., kultúra, sport

- külterület infr. fejlesztés - iskola busz
- bölcsőde férőhely hiánya
- köztisztviselési konyha kapacitásának hiánya
- nyári szünidő
- tanyagondnoki szolgálat
- közösségi tér
- idősek speciális programjai
- közbiztonság hiánya
- tanyán élők segítése tanyag. szolg. fejlesztésével
- akadálymentesítés:
 - infokommunikációs
 - külterület-belterület összekötés
 - rossz állapotú utak

- szűrővizsgálatokon való részvétel
- nagyobb biztonság: kam. rendsz.
- háziorvosi ellátás **nincs**
- gyermekorvos **nincs**
- iskolapszichológus **nincs**
- fejlesztő szakember hiánya
- fekvőrendőrző igény
- közösségi közlekedés hiánya
- akadálymentesítés
- járdák
- nincs fogyatékkal élők nappali intézménye

Közös problémák:

- Fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek helyi ellátása, valamint fogyatékkal élők szociális ellátása nem megoldott
- Külterületek (tanyavilág) felzárkózása
- Térségi közlekedési problémák - szolgáltatások elérhetősége
- Fejlesztő szakemberek hiánya
- Gyermekjóléti szolgáltatások túltelítettsége
- Idős ellátások hiánya

- bérletállomány nincs
- külterületi problémák
- iskolapszichológus **nincs**
- bölcsődei férőhely **bővítése**
- bűnelkövetés áldozatai
- biztonsági rendszer fejlesztése
- akadálymentesítés
- járda
- szűrővizsgálat, adatbázis

- szegregátumok: leromlott lakások, utak hiánya, bűnesetek
- oktatási, gyermekjóléti intézmények kapacitása nem elegendő a motiváló minták pótlására
- krízis otthon, anyaothton csak Szolnokon van
- női képzések, programok
- bentlakásos idősek otthona
- komplex programok időseknek
- védőnő csak helyettesítéssel
- gyógypedagógus, logopédus, iskolapszichológus **nincs**
- akadálymentesítés: külterület, közösségi szolgáltatás, közösségi kulturális programok, segítő szolg.

- külterület infrastruktúra fejlesztése
- óvodai férőhely **bővítése**
- fejlesztő szakemberek hiánya
- gyógypedagógus hiánya
- pszichopedagógus-hiány
- családon belüli erőszak
- nők munkába állását segítő programok hiánya
- családbarát munkahely hiánya
- idősek klubja férőhely bővítése
- jelzőrendszer házi segítségnyújtás hiányzik
- képzések hiánya
- akadálymentesítés: közintézmények, buszmegállók, járdák

- gyermekjóléti szolgáltatásnál nincsenek olyan eszközök, amelyek a szabadidős tevékenységet segítenék (játék, bútor)
- női programok
- zöldterületszerzés
- kevés fogl. lehetőség
- fogl. szükséges akadálymentesítés
- különleges eszközök és feltételek
- akadálymentesítés
 - közintézmény
 - külterület
 - járda, park
- idősek szociális ellátása zsúfolt, tárgyi feltételek fejlesztése
- számítástechnikai ismeretek

- háziorvosi ellátás helyettesítéssel
- fogorvos **nincs**
- védőnő helyettesítéssel
- iskolapszichológus **nincs**
- női programok hiánya
- zöldesítés, közparkok felújítása
- közösségi közl. problémák
- idősek klubja nem működik
- gyakran válnak áldozatokká (biztonsági rendszer)
- programok
- digitális írástudás hiánya
- szociális, gyermekjóléti szolg. bővítése
- képzések hiánya
- gyermekeknek prevenció elátások
- akadálymentesítés, rossz járdák
- öngyógyító csoport létrehozása

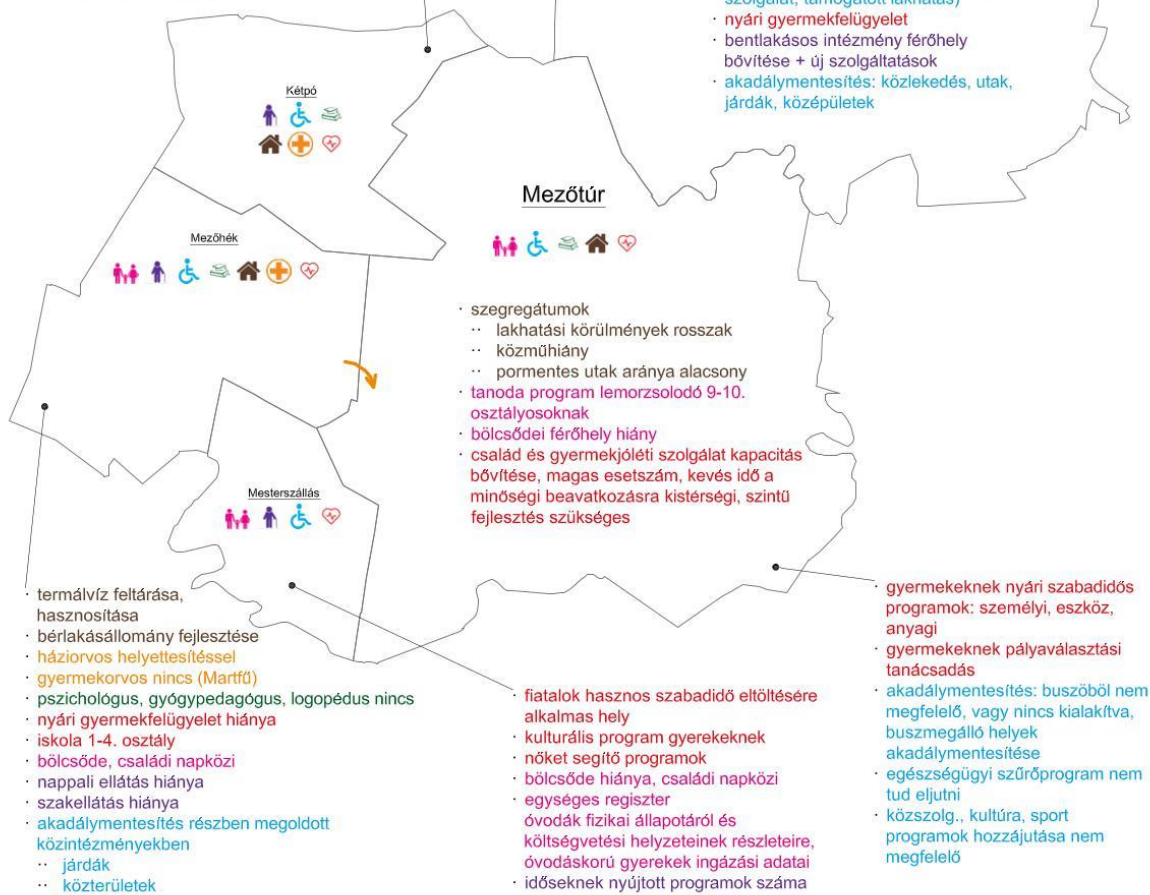
- külterületi infrastruktúra
- kerékpárút hiánya
- járda hiánya, rossz állapot
- belvízelvezető rendszer hiánya
- tanoda indítása
- gyermekjóléti ellátás
 - túlterhelt
 - sem tárgyi feltételek, sem személyi feltételek nem megfelelőek, nincs elegendő munkatárs és helyiség
- iskolapszichológus **nincs**
- pszichológus **nincs**
- családterapeuta **nincs**
- gyermekek nyári szünidejének megoldása
- idősek bentlakásos otthona férőhelybővítés
- kevés foglalkoztatási lehetőség
- akadálymentesítés
 - intézmény
 - külterület
 - park

Mezőtúri járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogatékkel élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselő

- érdekképviselő hiánya
- kevés foglalkoztatási lehetőség
 - nem biztosítottak eszközök és feltételek
- nincs önálló életvitelt támogató helyi intézmény
- akadálymentesítés hiánya
- prevenciós, szűrőprogramok nehezen elérhetőek
- külterület infrastruktúra fejlesztése
- pszichológus, gyógypedagógus, logopédus
- nyári szünidős programok hiánya
- orvosi szakellátáshoz való hozzájutás nehéz, megközelíthetőségi problémák
- informatikai tudás hiánya

Közös problémák:

- Magas munkanélküliség
- Rossz közlekedési lehetőségek
- Zsáktelepülések magas száma
- Elmaradott ipari infrastruktúra
- Szakorvosi ellátáshoz eljutás nehézsége
- Nyugdíjhoz közel álló korosztály munkaerőpiaci esélyei rosszak
- Kevés adat a fogatékkel élőkrol
- Mentálhigiénés szolgáltatási hiányok

Tiszafüredi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermekek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermekek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogyatékkal élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekképviselő

- kiépítetlen utak, járdák fejlesztése
- közlekedési problémák
- védőnő, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus nincs
- bölcsőde nincs
- technikai eszközök, infrastruktúra
- szűrőprogram hiánya
- támogató szolgálat nincs
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése
- speciális munkahely igény
- kulturális programok hiánya
- informatika képzés nincs

- bejutás egészségügyi ellátásba: mikrobusszal
- fogyatékkal élők speciális program
- rehab. munkahely hiánya
- gyógyszertár: Abádszalók
- nincs rehab
- nincs játszótér, sportolási infrastruktúra fejlesztés
- jogász, pszichológus nincs
- életvezetési tanácsadó, állásbörzeigény
- lakásprobléma
- szűrőprogramhiány
- betegszállító igény
- gyermekorvos
- bölcsőde, baba-mama klub nincs
- gyógypedagógus óvoda hiánya

- járdák felújítása
- roma nemzetiségi önk. nincs
- idősek
 - szabadidős program hiánya
 - közlekedés, programok elérhetősége
 - informatikai képzés
 - nincsenek kihasználva a nappali ellátást nyújtó int.

Közös problémák:

- Munkahelylehetőségek alacsonyak
- Községi közlekedés sok sebből vérzik
- Fogyatékkal élők, idősek utazási nehézségei (szállítás)
- Női, életvitelt elősegítő programok hiánya
- Nagyfokú bölcsőde hiány
- Gyerekek nyári szünidei programok hiánya
- Idősek biztonsága
- Fogyatékkal élők foglalkoztatása
- Védőnő hiánya
- Egészségügyi szakember hiánya
- Községi terek, játszótér, sport infrastruktúra hiánya

Tiszafüred

Tiszaszőlős

Tiszaigaz

Tiszaórs

- nincs helyi roma önkormányzat
- bérlakás hiánya
- bölcsőde, óvoda, iskola férőhely bővítés, fejlesztés, korszerűsítés
- védőnőhiány
- női témákat felölelő szabadidős program hiánya
- idős programok
- digitális ismeretfejlesztés
- akadálymentesség hiányos:
 - közösségi közlekedés
 - középületek
 - infokommunikáció, egészségügyi és szociális ellátások fejlesztése
 - nappali ellátás nincs
- utak járdák fejlesztése

- bérlakás hiánya
- védőnő nincs
- iskolaorvos, fogorvos
- gyermekorvos nincs
- óvodaiférőhely-bővítés
- női klub, közösség
- gyermekek nyári felügyelete
- bejutás orvosi ellátásba
- nem megfelelő kihasználtságú idős ellátás
- akadálymentesítés

- bérlakás hiánya
- háziorvos, fogorvos nincs
- egészségügyi szűrőprogram hiánya
- házi gyermekorvos nincs
- védőnő nincs
- 0-7 év közöttiek speciális ellátása
- szociális szakember nincs
- gyógypedagógus, pszichológushány
- bölcsőde nincs
- nyári gyermekprogramok hiánya
- nőknek életviteli programok
- kevés idős veszi igénybe a szociális szolgáltatásokat
- kevés az idős korúaknak szervezett program

- közlekedési program, informatika jártasság program hiánya
- mini bölcsőde, családi napközi, gyermekfelügyelet
- női programok hiánya
- sportcsarnok, tornaterm, játszótér, közösségi tér, park nincs
- fejlesztés és rehabilitáció nincs
- gyermekorvos nincs
- fogorvos nincs
- közlekedési problémák
- növekvő számú idős lakosság: növekvő alap- és szakellátás szükséges (megfelelő kapacitású, színvonalú)
- akadálymentesség

- bérlakás hiánya
- gyermekorvos nincs
- bölcsőde hiánya
- családbarát munkahelyek
- életvezetési programok
- magas az egyedülálló idősek száma: prevenció, kiemelt figyelem
- fogyatékkal élők részére programok nincsenek
- védett munkahelyek
- informatikai felújítása
- akadálymentesítés
 - közösségi közlekedés
 - szociális
- alapszolgáltatások
- infrastruktúrájának fejlesztése

Törökszentmiklósi járási térkép

Jelmagyarázat

- Gyermek gondozását és nevelését biztosító szolg.
- Egészségügyi szolgáltatások
- Gyermek fejlesztését biztosító szolgáltatások
- Lakhatást biztosító szolgáltatások
- Fogytékkel élők mindennapjait meghatározó szolg.
- Életmód, életminőséget befolyásoló szolg.
- Infrastruktúra, közösségi közlekedés
- Idősek mindennapjait meghatározó szolgáltatások
- Roma érdekvédelem

- szociális bérlakás hiánya
- bölcsődei férőhely bővítése
- gyakoribb szűrővizsgálatok
- a gyógyfürdőben rehabilitációs kezelések kialakítása
- nők egészségvédelme

- szegregátumok: fürdőszoba hiánya
- bérlakásállományra szükség lenne
- gyermekorvos nincs, vegyes háziorvosi körzet
- védőnő nincs
- bölcsőde, Biztos kezdet tanoda gyermekház
- idősek bentlakásos otthona
- akadálymentesítés
 - utak, járdák
 - közterület
- speciális program

- alacsony iskolázottság
- munkahelyhiány
- akadálymentesítés:
 - közösségi közlekedés
 - közintézmények
 - szabadidős létesítmények
 - utak, járdák
- nincs célzott, speciális szolgáltatás
- nappali ellátást biztosító intézmény

Közös problémák:

- Magas munkanélküliség: képzés, szociális szövetkezet
- Fogytékkel élőkrol nincs adat, nehezen megfogalmazhatóak a szükségleteik. Így számunkra speciális szolgáltatások nincsenek.
- Gyermek gondozásával, fejlesztésével kapcsolatos intézmények elhanyagolt állapotúak, korszerűsíteni kell
- Bérlakásrendszer fejlesztendő
- Sportlehetőségek, létesítmények nincsenek vagy nem korszerűek
- A fogytékkel élők és idősek egészségügyi szakellátáshoz nehezen jutnak el

Törökszentmiklós

- pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek nappali ellátása
- gyerekeknek szabadidős, sportlehetőségek növelése
- akadálymentesítés
- elfogadást erősítő programok

- bentlakásos idősek otthona hiánya
- informatikai tudás hiánya
- akadálymentesítés
 - foglalkozási rehabilitáció
- szakemberek hiánya
- helyi óvoda fejlesztése
- Biztos kezdet ház felújítása
- bölcsőde, családi napközi
- egészségőr szolgálat
- közegyi konyha épületének felújítása
- faluház épületének korszerűsítése
- közösségi sportpálya fejlesztése
- gyermekek nyári felügyelete
- szociális szövetkezet
- gyógyszerár 2,5 óráig van nyitva

- utak fejlesztése
- bérlakás kevés
- tanyákon nem érhető el a gázszolgáltatás és a szemétszállítás
- 1 fő háziorvosi praxis betöltetlen, helyettesítéssel megoldott
- 1 fő védőnői állás betöltetlen
- pszichológus iskolában, óvodában
- szűrőprogramok
- általános iskolában büfé nem üzemel
- bentlakásos idősek otthona bővítése, felújítása
- idősek klubja nem eléggé kihasznál
- nőknek prevenció szűrő

- védőnő hiánya
- gyermek- és háziorvosi ellátás helyettesítéssel valósul meg
- szociális szövetkezet beindítása
- idősok; informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés
- szociális ellátórendszer részben megoldott

- nincs templom
- gyerekeknek sportprogram bővítése: úszásktatás
- játszótér kialakítása a településen
- gyermekek nyári táboroztatása
- kastély épületének felújítása
- szociális intézmény infrastruktúra és tárgyi eszköze elavult
- idősok szakellátáshoz jutása nehézkes
- informatika képzéshez infrastruktúra eszköz hiánya
- akadálymentesség
 - közintézmények
 - utak, járdák
- utak, járdák állapota nagyon rossz
- bölcsőde, óvoda épületének felújítása
- iskolafejlesztés
 - tornateremépítés
 - bitumenes pálya felújítása
 - játszótér az iskolában
- bérlakásállomány fejlesztése fiataloknak
- gyógytornász nincs
- gyógypedagógus nincs
- logopédus nincs
- korai mozgásfejlesztés hiánya

- szűrővizsgálat
- szakorvos messze, sokat kell utazni
- nincs házi gyermek orvos, vegyes körzet van
- szennyvízcsatorna nincs
- szilárd burkolat hiánya
- nincs bérlakás
- SNI gyerekeknek fejlesztő szakember
- gyerekeknek nyári tábor, szabadidős programok
- informatikai jártasság hiánya
- akadálymentesítés hiánya
 - kommunikációs
 - közúti közlekedési kátyúk, egyenetlen járdák, útpadkák, parkok
 - közintézmények külső és belső terei